

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Radka Urbanová

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**GERUNDIUM V TEXTECH PRÁVA EVROPSKÉ UNIE
A JEHO ČESKÉ EKVIVALENTY**

Vedoucí práce: Mgr. Jana Pešková, Ph.D.

Autor práce: Radka Urbanová

Studijní obor: Španělský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: třetí

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, 15. května 2010

Radka Urbanová

Děkuji paní doktorce Janě Peškové, vedoucí mé bakalářské práce, za odborné vedení a konzultace, při kterých mi poskytla cenné rady pro vypracování této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce s názvem „Gerundium v textech práva Evropské unie a jeho české ekvivalenty“ zkoumá užívání gerundia v odborném španělském jazyce, konkrétně se zaměřuje na interpretaci gerundiálních vazeb. Práce se dělí na dvě části: teoretickou a praktickou. V teoretické části se autorka zaměřuje nejprve na používání gerundia v obecném jazyce. Uvádí zde především přehled hlavních funkcí gerundia ve větě a zmiňuje se o různých způsobech překladu této slovesné formy do češtiny. Druhá významná kapitola teoretické části je „Gerundium v právnickém jazyce“, kde je rozebíráno pouze gerundium, které je součástí textů z oblasti odborného (administrativně-právního) jazyka.

V praktické části byl jako hlavní zdroj informací použit internetový portál EUR–Lex, kde jsme vyhledávali španělská gerundia a jejich české ekvivalenty. Ty jsme pak klasifikovali podle způsobu, jakým byli interpretováni. Výzkum jsme prováděli ve dvou oblastech práva: ve „Všech smlouvách“ a „Rozsudcích Soudního dvora“ .

V závěru práce došlo k porovnání kategorií překladů ze dvou zmíněných okruhů textů a k porovnání výsledků vyhledávání v portálu EUR-Lex s teoretickou částí práce, kde jsme použili klasifikaci převodu gerundia do češtiny podle autorů Veselý Jany, Reska Jaroslava a Jaška Davida (2004).

Abstract

The graduation theses named “Gerund and its Czech Equivalents in Texts of European Union Law.” examine the ways of gerund application in Spanish expert language focusing particularly on the gerund structures interpretation. The theses are composed of two main parts: the theoretical part and the practical part. In its theoretical part, the author targets first the use of gerund in general. Above all, she specifies an overview of gerund’s main roles in Spanish sentences there, and recites various possibilities how to translate this verbal form to the Czech language. The second and important chapter of the theoretical part is called “Use of gerund in Spanish legal language”. It studies gerunds found out in texts from the sphere of the expert (administrative-legal) language only.

As the main source of information used for the practical studies was considered the internet portal EUR-Lex where we found out expressions containing Spanish gerunds together with their Czech equivalents used there. They were then classified based on the way of their interpretation. We examined two areas of legal experts text marked “All treaties” and “Judgements of Court of Justice”.

The theses are concluded by comparison of equivalents taken from two above mention ranges of texts as well as comparing results of EUR-Lex survey with the theoretical part of theses where we used the classification of gerund translation according authors Veselá Jana, Reska Jaroslav and Jašek David (2004).

Obsah	6
Úvod	8
1. Teoretická část	9
1.1. Gerundium v běžném jazyce	9
1.1.1. Obecně o gerundiu	9
1.1.1.a. Tvoření gerundia	9
1.1.1.b. Postavení gerundia ve větě	11
1.1.1.c. Slovesné kategorie gerundia	12
1.1.1.d. Nahrazení gerundia infinitivem	12
1.1.2. Funkce gerundia ve větě	12
1.1.2.a. Děj vyjádřený gerundiem	13
1.1.2.b. Gerundium zastupující větné členy	14
1.1.2.c. Gerundium nezávisle na finitním slovesu	14
1.1.2.d. Gerundium rozvinuté větnými členy	15
1.1.2.e. Další funkce gerundia	15
1.1.3. Gerundium ve spojení s předložkou „EN“	17
1.1.4. Gerundium s pomocnými slovesy	18
1.1.5. Gerundium jako jádro příslovečné věty	19
1.1.5.a. Gerundium v absolutní konstrukci	19
1.1.5.b. Gerundium v závislé konstrukci	20
1.1.5.c. Absolutní konstrukce – srovnání zdrojů	20
1.1.6. Překlad gerundia do češtiny	22
1.1.6.a. Závislé subjektové gerundium	22
1.1.6.b. Závislé objektové gerundium	23
1.1.6.c. Absolutní s vlastním explicitním subjektem	23
1.1.7. Nesprávné použití gerundia	24
1.2. Gerundium v právnickém jazyce	25
1.2.1. Používání gerundia místo subjuntivu přítomného času	26
1.2.2. Vyjádření časové souslednosti v právnickém jazyce pomocí gerundia	26
1.2.3. „El gerundio del BOE“	27
1.2.4. Kumulování gerundií	28
1.2.5. Gerundium nahrazující souřadnou větu	29
1.2.6. Polovětné gerundiální vazby v odborném jazyce	29
1.2.7. Specifika odborného stylu – porovnání užití gerundia v běžném a v právnickém jazyce	31
2. Praktická část	33
2.1. Způsoby překladu gerundia do češtiny uvedené v teoretické části bakalářské práce	33

2.2. Vyhledávání gerundií v portálu EUR–Lex	35
2.2.1. Vyhledávání gerundia v oblasti "Všechny smlouvy"	36
2.2.1.a. Překlad gerundia do češtiny přechodníkem přítomným	36
2.2.1.b. Překlad gerundia do češtiny příslovečným určením vyjádřeným substantivem	37
2.2.1.c. Překlad gerundia do češtiny předložkovým spojením	38
2.2.1.d. Překlad gerundia do češtiny pomocí času přítomného	39
2.2.1.e. Překlad gerundia do češtiny substantivem v 1. pádě	39
2.2.1.f. Překlad gerundia do češtiny budoucím časem	39
2.2.1.g. Překlad gerundia do češtiny větou souřadnou	40
2.2.1.h. Překlad gerundia do češtiny vedlejší větou	41
2.2.1.i. Překlad gerundia do češtiny příslovečným určením + přívlastkem	42
2.2.1.j. Překlad gerundia do češtiny větou vztaznou	42
2.2.1.k. Vynechání gerundia při překladu do češtiny	42
2.2.1.l. Překlad gerundia do češtiny za použití předložky „nad“	43
2.2.1.m. Překlad složeného gerundia do češtiny videm dokonavým	43
2.2.1.n. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti "Všechny smlouvy"	43
2.2.2. Vyhledávání gerundia v oblasti "Rozsudky Soudního dvora"	44
2.2.2.a. Překlad gerundia do češtiny příslovečným určením vyjádřeným substantivem	44
2.2.2.b. Překlad gerundia do češtiny souvětím souřadným	45
2.2.2.c. Překlad gerundia do češtiny pomocí času přítomného	46
2.2.2.d. Překlad gerundia do češtiny různými typy vedlejších vět	47
2.2.2.e. Překlad gerundia do češtiny infinitivem	47
2.2.2.f. Překlad gerundia do češtiny větou vztaznou	48
2.2.2.h. Překlad gerundia do češtiny předložkovou vazbou	49
2.2.2.i. Překlad gerundia do češtiny substantivem v 1. pádě	49
2.2.2.j. Překlad gerundia do češtiny minulým časem	49
2.2.2.k. Vynechání gerundia při překladu do češtiny	50
2.2.2.l. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti "Rozsudky Soudního dvora"	50
2.3. Komentář k údajům z jednotlivých oblastí a jejich porovnání	52
Závěr	56
Résumé	58
Bibliografie	61
Přílohy	63

Úvod

Bakalářská práce s názvem „Gerundium v textech práva Evropské unie a jeho české ekvivalenty“ zkoumá užívání gerundia v odborném španělském jazyce, konkrétně se zaměřuje na interpretaci gerundiálních vazeb. Aby nebyl okruh textů příliš široký, budeme se zabývat pouze určitými oblastmi evropského práva – a to Smlouvami a Rozsudky Soudního dvora, které nalezneme na portálu EUR–Lex.

Práce je členěna na dvě hlavní části, a to část teoretickou a část praktickou. Teoretická část, která se dále dělí na další kapitoly, se zaměřuje především na vytvoření detailního přehledu funkcí gerundia ve větě. Porovnává používání gerundia v běžném a administrativně - právním jazyce. V části „Gerundium v běžném jazyce“ nalezneme kapitoly, které se zabývají časovou sousledností gerundia a slovesa v určitém tvaru nebo nesprávným použitím gerundia. Vysvětlíme si rozdíl mezi gerundiem v absolutní a závislé konstrukci a uvedeme si všechny možné způsoby překladu gerundia do češtiny. Krátce se zmíníme také o tvoření gerundia a o opisných vazbách s gerundiem.

V části „Gerundium v právnickém jazyce“ se zaměříme rovněž na časový rámec a polovětné gerundiální vazby. Dále poukážeme na častý jev v odborném textu – vysokou frekvenci užívání gerundií a na zvláštnosti používání gerundia a právnickém jazyce (např.: tzv. Gerundio del BOE). V této části jsou také nastíněny základní hypotézy, které potom vyvrací, nebo naopak potvrzuje část praktická. Mezi ně patří například způsoby překladu gerundiálních vazeb do češtiny.

V teoretické části budeme čerpat především ze španělsky psaných gramatik, a to zejména z knih *Gramática didáctica del español; Esbozo de una nueva gramática de la lengua Española, Claves del español a El español jurídico*; Hlavním česky psaným zdrojem informací bude kniha *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur) a Obchodní španělština – Español Comercial*.

Praktická část se zabývá zkoumáním překladu textů práva evropské unie ze španělštiny do češtiny ve dvou oblastech práva: Smlouvách a Rozsudcích Soudního dvora. Hlavním cílem je vyhledat co možná největší počet českých ekvivalentů španělského gerundia, které potom budeme klasifikovat do kategorií (např. podle typu vedlejší věty atd.). I tato část má své samostatné kapitoly. Klíčovou složkou práce je srovnávání výsledků z praktické části s tvrzeními v části teoretické. Mezi podstatné

kapitoly bude patřit i závěr práce, ve kterém dojde k potvrzení, nebo naopak vyvrácení počáteční domněnky.

Pro praktickou část jsme použijeme internetový portál EUR–Lex, kde budeme vyhledávat gerundia a polovětné gerundiální vazby. Cílem práce je tedy systematizovat a klasifikovat všechny funkce gerundia v odborné španělštině a představit možnosti překladu jeho jednotlivých významů v autentických právně zaměřených textech.

Téma bakalářské práce přímo vychází ze zaměření oboru studovaného autorkou, která očekává ověření teoretických znalostí nabytých v průběhu studia v praxi.

1. Teoretická část

1.1. Gerundium v běžném jazyce

1.1.1. Obecně o gerundiu

V této první kapitole teoretické části se budeme snažit podat základní přehled o gerundiu a klasifikovat informace z různých zdrojů, ze kterých jsme čerpali. Hlavním cílem je vytvořit shrnutí, ze kterého můžeme vycházet v průběhu celé práce, zejména pak v praktické části. Nejprve se budeme stručně zabývat tím, jak se tvoří gerundium a jaké jsou rozdíly mezi jeho jednoduchou a složenou formou. Poté nastíníme postavení gerundia ve větě a postavení zvrtných a nepřízvučných zájmen. Dále budeme zkoumat, jaký podmět se ke gerundiu může vázat a pozastavíme se u slovesných kategorií gerundia. Na závěr se budeme věnovat možnosti nahrazení gerundia infinitivem.

1.1.1.a. Tvoření gerundia

Gerundium patří mezi neurčité slovesné tvary, které se vyznačují tím, že jsou neměnné v rodě a čísle a „*no pueden expresar la persona gramatical ni el tiempo.*“¹. V následujícím textu se budeme zabývat tvořením gerundia podle dvou autorů. Prvním z nich je Gómez Torrego (1997: 138), který zdůrazňuje, že koncovka gerundia „-ndo“ se pojí ke kořenu slova pomocí kmenové samohlásky. Při tvoření gerundia záleží na tom, do jaké kategorie sloveso patří: u sloves první třídy se koncovka „-ndo“ pojí ke kořenu slove pomocí samohlásky „a“ (cant-a-ndo). U sloves druhé a třetí třídy se pojí pomocí dvojhlásky „ie“ (crec-ie-ndo, part-ie-ndo).

Druhým autorem je Matte Bon (2005: 105), který tvoření gerundia vyjádřil v přehledné tabulce. Podle jeho popisu se gerundium vytvoří nahrazením koncovky slovesa v infinitivu (-ar, -er, -ir – podle skupiny, do které sloveso patří) koncovkou -ando nebo -iendo.

1 Domínguez, Pablo - Bazo, Plácido: *Claves del español*, 1. ed. Madrid, Santillana, 1994. 208 s.; str. 106
(*nemhou vyjadřovat osobu ani čas*)

-ar	-ando
-er	-iendo (vocal + yendo)
-ir	

Matte Bon (2005: 105)

Kromě těchto pravidelných tvarů existuje ještě malá skupina sloves, kde je tvořeno gerundium zcela nepravidelně. Tyto nepravidelné tvary můžeme rozčlenit do několika skupin. Jedná se o slovesa zakončená na *-ir*, která mají v kořenu slova samohlásky „e“ nebo „o“. Ty se při tvoření gerundia mění na „i“ (*corregir – corrigiendo*) nebo „u“ (*dormir – durmiendo*). Do skupiny výjimek se řadí i slovesa 2. a 3. třídy, kde se mění koncové „i“/ „e“ na „y“ (*construir – construyendo*)

Výše popsany jednoduchý tvar gerundia (*tomando, comiendo, viviendo*) vyjadřuje děj, který stále trvá. Dále existuje ještě tvar složený, který se tvoří spojením gerundia pomocného slovesa *haber* a participia (*habiendo tomado, habiendo comido, habiendo vivido*). Složené gerundium vyjadřuje skončený děj, jak podotýkají autoři Domínguez a Bazo (1994: 106).

V této části se ještě zmíníme o tvoření zdobnělin. Podobně jako příslovce tvoří zdobněliny přidáním přípony (*lejitos, tempranito*), některá gerundia, jak uvádí Gómez Torrego (1997: 138), také mohou tvořit zdobněliny, které končí na *-ito* (např. *callandito, andandito*).

1.1.1.b. Postavení gerundia ve větě

V dalším úseku této kapitoly se budeme zabývat postavením gerundia ve větě a postavením zvrtných a nepřízvučných zájmen. Gerundium, stejně tak jako příslovce, může stát na jakémkoli místě ve větě, jak ukazuje Alarcos Llorach (2000: 181) na následujících příkladech: *Hablando se entienda la gente* (zde stojí gerundium na začátku věty); *La gente se entienda hablando* (postavení gerundia na konci věty); *Se entienda, hablando, la gente* (gerundium stojí uprostřed věty a je odděleno čárkami).

Postavení zvrtných a nepřízvučných zájmen ve větě s gerundiem je rozebíráno autory Real Academia Española (1991: 489). Pokud stojí zájmeno za gerundiem, píše se dohromady a musí být graficky označen přízvuk: *diciéndonos, levantándose, habiéndolo visto*. Autoři také podotýkají, že v období starověku tato zájmena stála před

gerundiem: (např.: *En estas nuevas todas se alegrando.*)

1.1.1.c. Slovesné kategorie gerundia

Dále se pozastavíme u slovesných kategorií gerundia, a to zejména u jeho podmětu. Budeme se přitom opírat o Matte Bona (2005: 107-108). Obecně většinou platí, že gerundium má stejný podmět jako sloveso ve větě hlavní. (např.: *Escribiendo (tú) una carta, no resolverás nada (tú)*). Může se však stát, že se gerundium a sloveso v určitém tvaru pojí k různým podmětům. V takových větách bývají oba podměty vyjádřené, aby bylo lépe dosaženo kontrastu ve větě. Existují také případy, kdy lze jeden z podmětů vyčíst pouze z kontextu v předchozí větě nebo kdy je podmět gerundia signalizován jiným způsobem. Případy, kdy není podmět nijak vyjádřen, by mohly vést k nedorozumění mezi autorem a čtenářem. Vyskytují se však velmi vzácně: (např.: *Portándonos de esta forma, te garantizo que no nos van a ayudar.*)

1.1.1.d Nahrazení gerundia infinitivem

V závěru této kapitoly si představíme možnost nahrazení gerundia infinitivem, a to tak, aniž by se změnil lexikální význam věty. O této možnosti se zmiňuje autorka Pavlíčková (1992: 166): *Vi a Juan nadando en el río. = Vi a Juan nadar en el río*. Dále Pavlíčková (str. 167) poznamenává, že gerundium nemá záporný tvar. Proto se nahrazuje infinitivem a předložkou *sin*: *Me contestó sin pensar*. (Nelze říci: *Me contestó no pensando*.)

1.1.2. Funkce gerundia ve větě

Porozumět funkci gerundia ve větě je velmi důležité pro jeho správnou interpretaci. V následující kapitole se budeme zabývat všemi funkcemi gerundia ve větě, abychom z této části mohli vycházet v závěru práce, kde budeme srovnávat přeložené věty z portálu EUR-lex s údaji z teoretické části. Budeme zkoumat chování gerundia ve funkci příslovce a projevy samostatně stojícího gerundia, které je nezávislé na slovese ve finitním tvaru. Dále rozebereme znaky, které má gerundium společné se slovesy

a detailněji se podíváme na gerundium v příslovečné větě. V závěru kapitoly se zaměříme na vyjádření současnosti nebo předčasnosti pomocí gerundia.

Gerundium má ve španělštině široké užití. Jak uvádí Matte Bon (2005: 106), jedná se o tvar typický pro psaný jazyk. Může se vztahovat ke kterémukoli větnému členu, který se váže na sloveso v jakémkoli čase. Ve větě plní funkci příslovce nebo slovesa; někdy také funkci přídavného jména. (*Escribiendo una carta no resolverás nada: lo que tienes que hacer es ir a hablar con él; Escuchándolo de nuevo, me di cuenta del error.*).

Veselá J. a kol (2004: 35) dokonce udávají, že „Uruguajský spisovatel Alfredo Gravina spatřuje v gerundiu moc a dynamiku; u lidových vrstev Latinské Ameriky je gerundium nástrojem pobídky, a tudíž nahrazuje modální význam imperativu.“² Jako příklad uvádí věty: „!Corriéndose, corriéndose! !A ver, señorita, la de verde, ahí! !Corriéndose!; !Pasando! !Pasando adelante!“

1.1.2.a. Děj vyjádřený gerundiem

Jak uvádí Pavlíčková (1993:110), gerundium je často doprovázeno slovesy smyslového vnímání (*contemplar, hallar, encontrar, oír, distinguir, mirar, sentir, ver, observar, recordar, etc.*) nebo slovesy, která vyjadřují určitou činnost (*dibujar, describir, representar, grabar, pintar, tallar, etc.*). Z tohoto důvodu gerundium zpravidla vyjadřuje určitý dynamický děj (*El escritor describe a su protagonista destacando sus mejores rasgos.*), změnu nebo přeměnu. Naopak nemůže vyjadřovat vlastnost nebo neměnný charakter. Následující příklady jsou tedy nesprávné: *Le envié un paquete conteniendo revistas.* (správně *que contenía*); *Saludé a una joven siendo muy interesente.* (správně *que era*); *Compró una casa pareciendo un palacio.* (správně *que parecía*).

Gómez Torrego (1997: 139) upozorňuje, že pokud stojí gerundium ve větě společně s nedokonavým slovesem, slouží zejména ke zdůraznění doby trvání děje. Nepohlížíme na počátek ani na konec děje, ale na jeho průběh. *Vimos una mosca volando.*

2 Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: : *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004. Str. 35

1.1.2.b. Gerundium zastupující větné členy

V následující části si přiblížíme, jak gerundium může zastupovat různé větné členy a jaká je potom jeho funkce ve větě. Nejčastěji plní gerundium funkci příslovečnou a modifikuje tak sloveso podobně jako příslovce způsobu. (*Hablaba gritando, Contestó sonriendo, Pasan corriendo*) V těchto případech gerundia *gritando, sonriendo a corriendo* vyjadřují způsob, jakým probíhá slovesný děj. Jako další příklady můžeme uvést větu. „*Allí pasaban el rato **charlando** por lo bajo, **leyendo** novelas, **dibujando** caricaturas o **soplándose** recíprocamente la lección cuando el catedrático les preguntaba.*“³

Ve většině případů stojí gerundium za slovesem. Podle Pavlíčkové (1993: 110) však mohou také nastat situace, kdy bude tento slovosled obrácen. Pokud stojí gerundium před slovesem, jeho význam se blíží přídavnému jménu, které je od hlavního slovesa oddělené čárkou: *Llorando, llegó; Cantando, venía; Saltando, caminaba.*

Podle Pavlíčkové (1992: 166) gerundium také často vykonává stejnou funkci jako přičestí činné: *El niño, creyendo (=creyente) que se le acercaba un animal feroz, pidió ayuda a gritos. María iba cogiendo flores.*

1.1.2.c. Gerundium nezávisle na finitním slovesu

Někdy se gerundium užívá nezávisle na finitním slovesu. Většinou je tomu tak proto, že takové sloveso neexistuje – např. v nadpisech, v titulcích, v popiscích pod kresbami a fotografiemi nebo v určitých případech ve zvolacích větách. V různých gramatikách nalezneme mnoho příkladů samostatně stojícího gerundia. Fráze *!El negocio prosperando!*; *Aníbal pasando los Alpes.* nebo *El Cordobés toreando de muleta* uvádí autoři Real Academia Española (1991: 490). Alarcos Llorach (2000: 182) uvádí příklad *El rector inaugurando la nueva Facultad* a zdůrazňuje, že tato schopnost, obdobná jako u přídavných jmen, umožňuje gerundiu, aby vytvářelo přívlastkové věty (*Vieron el coche rodando por la ladera. Se oyó la sirena rasgando el silencio.*) Předchozí věty mohou být nahrazeny větami: *Vieron el coche que rodaba por la ladera.;* *Se oyó la sirena que rasgaba el silencio.* Gerundium však nemůže být nahrazeno vztažnou větou,

3 Real Academia Española: *Esbozo de una nueva gramática de la lengua Española*, Espasa – calpe, Madrid, 1991. str. 489

pokud má neměnný charakter. Nepoužívá se tedy: *Tiene un hijo siendo miope*, ale *Tiene un hijo que es miope*.

Další případ, kdy se gerundium používá nezávisle na jiném slovese, je dialog v hovorovém jazyce, jak uvádí Real Academia Española (1991: 490). *Pasando el rato; Bebiendo un trago; El niño durmiendo*. Některá gerundia se dokonce ustálila ve funkci přídavných jmen: *Hay que pelarlo con agua hirviendo.*; *La vida es el texto eterno, la retama ardiendo al borde del camino*.

1.1.2.d. Gerundium rozvinuté větnými členy

V následujícím textu se zaměříme na společné znaky gerundia a finitních sloves. Gerundium, jako slovesná forma, může být dále rozvinuto větnými členy. Když bychom porovnávali různé zdroje, zjistíme, že jednotliví autoři přistupují k této části různým způsobem. Někdy se dokonce setkáváme s odlišnou terminologií. V následujícím textu si uvedeme příklady ze dvou různých gramatik.

Podle Alarose Lloracha (2000: 181, 182), který se ve svém díle zabývá kombinováním gerundia s jinými větnými členy, tyto větné členy přesněji určují nebo vymezují a definují gerundium. To může být rozvinuto přímým předmětem: *Te entenderás del asunto leyendo este artículo.*; Předložkovým předmětem: *Pensando en tales tonterías no hizo nada.*; *Acordándome de ti.*; Přímým a nepřímým předmětem zároveň: *Enviando esta nota a la empresa, te recibirán.*; Přísloučným určením způsobu: *Pasaba la tarde descansando en la terraza.*; Přívlastkem: *Siendo tenaces, lograréis vuestros propósitos*. Navíc autor dodává, že stejně jako na infinitiv, se na gerundium může vázat tzv. „adyacente temático“: *Asistiendo tú, no habrá discusión.*; *Estando presentes los testigos, se reconstruyeron los hechos*.

Gómez Torrego (1997: 138) zmiňuje další větné členy, které mohou rozvíjet gerundium: Gerundium a nepřímý předmět: *Gustándome a mí...*; Gerundium a určitý podmět: *Estando yo dormido, llegaron ellos.*; Gerundium a přísloučné určení místa: *Yendo por la calle*.

1.1.2.e. Další funkce gerundia

V této části práce poukážeme na časovou kontinuitu mezi gerundiem a slovesem

ve finitní formě. Řekneme si, kdy může gerundium vyjadřovat současnost a kdy předčasnost a teoretická tvrzení doplníme příklady z různých gramatik.

Matte Bon (2005: 107) zdůrazňuje, že gerundium, které stojí ve větě společně se slovesem v osobní formě, může tvořit časový rámec pro děj, který je vyjádřený tímto slovesem. (*Duchándome he pensado que, si vamos a españa, podemos ver a Ingrid.*) Vlastnosti, které nese gerundium, mohou být různé. Jednoduché gerundium vyjadřuje trvající nebo nedokončený děj, který se může odehrávat ve stejnou dobu jako děj vyjádřený hlavním slovesem. Jedná se tedy o současnost. Mluví v tomto případě chce jasně poukázat na to, že kromě skutečnosti, kterou vyjadřuje finitní sloveso, se udál děj, který je vyjádřen gerundiem: *Pasaba la tarde descansando en la terraza*. Pojmy *pasar* a *descansar* jsou podle Alarcose Llorach (2000: 182) považovány za souběžné – stejně tak jako *jugar* a *oír* ve větě: *Desde allí oía a los niños jugando en la calle*.

Složené gerundium vyjadřuje, jak popisuje Real Academia Española (1991: 489), skončenou akci, která předchází ději vyjádřenému hlavním slovesem. Jedná se tedy o předčasnost. Jeden děj může předcházet druhému s větším nebo menším odstupem: *Yo me acuerdo haber leído de un caballero español. Habiéndosele en una batalla roto la espada, desgajó de una encina un pesado ramo.;*
Y habiendo bucado a alguien que me explicase bien la pintura, compuese estos cuatro libros.

Jak uvádí Real Academia Española (1991: 488), je nepřipustné, aby gerundium vyjadřovalo pozdější děj, než hlavní sloveso ve větě. Gerundium nemůže vyjadřovat ani důsledek. Jako příklad nesprávného použití gerundia si uvedeme následující věty, které pochází většinou z oblasti právníckého jazyka, kde pro užívání gerundií platí odlišná pravidla. Gerundium v právníckém jazyce si přiblížíme více v další části práce. *El agresor huyó, siendo detenido horas después.;* *Dictóse la sentencia el viernes, verificándose la ejecución al día siguiente.;* *Los ministros se hallan reunidos, creyéndose en los círculos políticos que no volverán a reunirse hasta la semana próxima*. V těchto případech se jedná o koordinovaný děj, který se lépe vyjádří pomocí souřadných spojek. *El agresor huyó y (pero) fue detenido horas después.;* *Dictóse la sentencia, y se verificó la ejecución.;* *Los ministros se hallan reunidos, y se cree...*

Podle Alarcose Lloracha (2000: 183), mohou existovat ojedinělé případy, kdy gerundium vyjadřuje následný děj. To je však přípustné jedině v případě, že následnost děje je bezprostřední: *Entró en la casa dando un portazo*.

1.1.3. Gerundium ve spojení s předložkou „EN“

V této kapitole budeme srovnávat pohledy jednotlivých autorů na používání vazby „en + gerundium“. Ve všech gramatikách se shodně píše, že jediná předložka, která se může vyskytovat před gerundiem, je „en“. Autoři Real Academia Española (1991: 489) se zaměřují na popsání historického vývoje této vazby. Dříve se ve starém jazyce užívala fráze „en + gerundium“ pro vyjádření dějů, které probíhají současně. Toto spojení pochází z latiny a dnes už se téměř nepoužívá. (*Mandólo matar su muy amado y muy obedescido señor el Rey, el cual en lo mandando matar, se puede con verdad decir que se mató a sí mismo.*) „El giro evoluciona en la Edad Moderna hasta significar, no simultaneidad, sino anterioridad inmediata. Ejemplos: *En fin del otoño se volvió el Rey al Sevilla con intento de, en pasando el invierno, juntar una grande flota y hacer guerra por el mar. (...) En rebuznando yo, rebuznaban todos los asnos del pueblo.*“⁴ Podle uvedených autorů (1991: 489) se dnes toto spojení používá prakticky ve stejném významu. (*En acabando de comer saldré contigo.; En diciendo las verdades, se pierden las amistades.*)

Zatímco v předchozím zdroji byl rozebírán historický vývoj této vazby, ostatní autoři upozorňují na to, že za pomoci vazby „En + gerundium“ lze rozlišit různé situace. Například Alarcos Llorach (2000: 183) porovnává následující dvě věty: „*Leyendo el periódico se durmió*“ (zatímco četl noviny: gerundium bez předložky značí současnost) a „*En leyendo el periódico se durmió*“ (jakmile dočetl: gerundium s předložkou „En“ značí předčasnost).

Autoři Domínguez a Bazo (1994: 109) zdůrazňují, že se tato vazba téměř nepoužívá, avšak pokud se použije, mohou být za gerundium připojena osobní zájmena (*Hablándoles en inglés te entenderán mejor.*)

⁴ Real Academia Española, *Esbozo de una nueva gramática de la lengua Española*, Espasa – calpe, Madrid, 1991.; str. 489 – „*Studovaná fráze prošla v novověku vývojem, kdy neznamenal současnost, ale bezprostřední předčasnost. Příklady: En fin del otoño se volvió el Rey al Sevilla con intento de, en pasando el invierno, juntar una grande flota y hacer guerra por el mar. (...) En rebuznando yo, rebuznaban todos los asnos del pueblo.*“

1.1.4. Gerundium s pomocnými slovesy

V této kapitole se stručně zmíníme o tom, že se gerundium může pojit se slovesy, se kterými vytváří takzvané opisné vazby. Tyto vazby podle Pavlíčkové (1993: 109) vyjadřují buďprávě probíhající děje (*Estoy dibujando un paisaje*) nebo děje progresivní (*La lluvia de los últimos días sigue inundando nuestro huerto*). Pomocná slovesa upřesňují význam gerundia: (gramática de la lengua española). O tomto tématu se zmiňujeme v práci proto, že je zahrnuto téměř ve všech zdrojích, ze kterých v teoretické části vycházíme. Pro odborný jazyk však opisné slovesné vazby nejsou příliš typické. Z tohoto důvodu je nebudeme příliš podrobně rozebírat.

Nejčastější pomocná slovesa, která doprovází gerundium, jsou podle Matte Bona (2005:106) *estar*, *ir*, *venir*, a *llevar*. Pokud se gerundium pojí se slovesem *estar*, vyjadřuje tak trvalou formu. Jako příklad můžeme uvést větu ***Estaba el fiscal exponiendo sus conclusiones cuando se produjo el apagón***. Tato vazba je také podle Alcatraze Varó a Huguese (2002: 106) používána v právnickém jazyce ze všech slovesných vazeb nejčastěji. Dalším používaným spojením je, jak uvádí Matte Bon (2005: 153). „*ir* + gerundium“. Jedná se o opisnou vazbu, kterou lze vyjádřit postupný proces. *Yo me subo en la escalera, a te voy pasando estas cajas de allí encima. ¿Vale?* Tato vazba se také často pojí výrazem „poco a poco“ *El enfermo va mejorando poco a poco*. „*ir* + gerundium“ se může použít v kterémkoli čase a způsobu, který existuje ve španělštině. Lze ji použít i k vyjádření trvání nebo opakování děje. Častěji se však v tomto případě používá opisné sloveso „*andar/llevar* + gerundium“. Vazba „*venir* + gerundium“ podle Matte Bona (2005: 154) vyjadřuje vztah podmět – přísudek jako něco, co se rozvíjí nebo se opakuje v minulosti a blíží se k přítomnosti. *La situación económica ha venido mejorando considerablemente en estos últimos tiempos*.

Mezi další používané vazby patří „*seguir, continuar* + gerundium“, jak uvádí Matte Bon (2005: 162), která vyjadřuje nepřetržitost nebo spojitost děje. *Sigo trabajando en el mismo sitio*. Další slovesa, která mohou tvořit vazby s gerundiem, jsou například *salir, acabar* nebo *andar*.

1.1.5. Gerundium jako jádro příslovečné věty

Gerundium může být překládáno různými způsoby. Velmi často se pro překlad používá vedlejší věta příslovečná. Tato věta může být způsobová, časová, příčinná, podmínková nebo přípustková. Gerundium ve vedlejší větě příslovečné má podobnou funkci jako příslovečné určení ve větě jednoduché. Gerundium, které má vlastnosti příslovcí i příčestí činného, dává těmto vedlejším větám určitou větnou samostatnost, která je buď větší nebo menší. Jak můžeme zjistit, každý autor používá vlastní způsob klasifikace těchto vět. Například autoři Real Academia Española (1991: 492 - 493), rozlišují, zda je gerundium součástí takzvané absolutní nebo závislé konstrukce. Budeme se zabývat odděleně každým z těchto případů.

1.1.5.a. Gerundium v absolutní konstrukci

Gerundium se nevztahuje k podmětu ani k předmětu slovesa v hlavní větě, ale má za podmět samostatné podstatné jméno: *Estando yo presidente, no cometerán esa tontería*; *Mañana, permitiéndolo Dios, emprenderemos el viaje*. Absolutní věta je relativně nezávislá. Proto se často setkáme s tendencí oddělovat ji pomocí čárek nebo pomlček od zbytku souvětí: *Permitiéndolo Dios, mañana emprenderemos el viaje*. nebo *Mañana emprenderemos el viaje, permitiéndolo Dios*

Absolutní gerundiální konstrukce odpovídají vedlejší větě příslovečné:

Způsobové *Por todas las vías posibles procuraban alegrarle, diciendo el bachiller que se animase y levantase.*

Časové *Y guitando Sancho sobre el asno, se entraron por una parte de Sierra Morena. Habiendo entrado el director, se pusieron todos a trabajar.*

Příčinné *¿Por qué es lo que ha pasado?/- nada, señor, habiendo tú llegado./ -Mucho, señor, aunque hayas tú venido; Nada temo, estando aquí vosotros.*

Podmínkové *Que siendo/ [el Príncipe] prudente, cuerdo y benigno, / desmintiendo en todo al hado/ que dél tantas cosas dijo, /gozaréis el natural/ Príncipe vuestro; Habiendo vacío, se turbaría toda la armonía del Universo.*

Přípustkové *Poco más de tres días has tardando en ir y venir desde aquí al Toboso, habiendo de aquí allá treinta lenguas; Aun echando corto, habían de darle, amén de mujer, doble por sencillo.*

1.1.5.b. Gerundium v závislé konstrukci

Zatímco v absolutní konstrukci má gerundium vlastní podmět, v závislé konstrukci se vztahuje k podmětu slovesa v hlavní větě. Za těchto podmínek nemá věta takovou autonomii jako má absolutní konstrukce. Překládá se však rovněž vedlejší větou příslovečnou:

Způsobovou *Garcéz comenzó a levantarse poquito a poco y con las mayores precauciones, apoyándose en la tierra, primero sobre la punta de los dedos, y después con una de las rodillas.*

Časovou *Aceptando una invitación de la Universidad del Río, partió para el Brasil.*

Příčinnou *Se acercó a un caballote fuerte y de pelo brillante, que no pensaba comprar, adivinando su alto precio.*

Podmínkovou *Pienzo, por el valor de mi brazo, favoreciéndome el cielo y no me siendo contraria la fortuna, en pocos días verme rey de algún reino.*

Gerundia *favreciando* a *siendo* se vztahují k předmětu hlavního slovesa.

Přípustkovou *Que la simplicidad de Sancho fuese tanta, que hubiese venido a creer que Dulcinea del Toboso estuviese encantada, habiendo sido él mismo el encantador y el embustero*

Uvedené příklady vět jsou převzaty od autorů Real Academia Española (1991: 493)

1.1.5.c. Absolutní konstrukce – srovnání zdrojů

Pro porovnání si uvedeme členění vět podle autorky Pavlíčkové (1992: 111), která rozdělení vět chápe jinak než v předešlém zdroji. Podle její klasifikace jsou absolutní gerundiální konstrukce vedlejší věty, které se nevztahují k podmětu ani k žádnému větnému členu hlavní věty. Podmět gerundiální konstrukce není většinou definovaný (*Saliendo por la mañana, se llega al pueblo a mediodía.*) nebo je jmenný. Podmět absolutních gerundiálních konstrukcí je vždy posunut co nejbližší gerundiu. (*Trabajando todos, lo terminaremos todavía esta tarde.*) O závislých gerundiálních konstrukcích autorka vůbec nehovoří.

Absolutní gerundiální konstrukce odpovídají vedlejší větě příslovečné. Jako příklad uvádí autorka následující věty:

Způsobová věta

Portándose de tal manera, no tendrá ningún problema en la empresa.

Časová věta

Viajando a Buenos Aires, me ayudaron los padres de mi novia.

Příčinná věta

Haciendo tantas compras, no puedes economizar ningún dinero.

Podmínková věta

Hablándole tú, no tendré preocupaciones.

Přípustková věta

Admitiendo que sea verdad, no encuentro la solución en este momento.

1.1.6. Překlad gerundia do češtiny

Následující kapitola se bude zabývat způsoby převodu gerundia do češtiny a bude vycházet z knihy Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur), kde je tato problematika detailně rozebírána. Autoři Veselá J. a kol.(2004: 29–35) zde pojali klasifikaci gerundií na závislé a absolutní nejpodrobněji ze všech, a dokonce dělí gerundium na další podskupiny. Jak dále uvádí: „*Způsoby převodu gerundia do češtiny jsou závislé na tom:*

1. *v jaké podobě tento neosobní tvar vystupuje;*

2. *v jakém je tvaru.*“⁵

Podle zdroje existuje několik typů gerundia, a to:

1.1.6.a. Závislé subjektové gerundium

„podmět hlavní věty s finitním slovesem se implicitně shoduje s gerundiálním

5 Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004. Str. 29

polopredikačním subjektem.“⁶ (Např.: *DIJO fríamente el joven, MIRANDO a su tía... = ODVĚTIL chladně mladík A ZADÍVAL SE na svou tetu...)* Tvar gerundia je v tomto případě jednoduchý.

„Při překladu gerundia do češtiny se používá:

1. Věty souřadné se spojkami *a, ale, avšak* nebo *ani*;
2. Přísllovečné určení vyjádřené substantivem v předložkových pádech (např. *s úsměvem x sonriendo*), *dále při, z/ze, po aj.*, *jakož i samotný tvar adverbia vzniklý z přísllovečného adjektiva*, např. *překvapeně*;
3. Vedlejší věty přísllovečné: časové (se spojkami *když, jakmile, jak, zatímco, až*), způsobové (se spojkami *tak že, tím že, jako by, jako když*), příčinné (se spojkami *protože, jelikož, poněvadž, že, neboť*), přípustkové (se spojkami *ačkoliv, třebaže, přestože, i když*) a podmínkové (se spojkami *jestliže, -li, když, jak, kdyby*);
4. Výjimečně přechodník;
5. Adjektizovaný přechodník na *-cí* od nedokonavých sloves.“⁷

Při překladu složeného gerundia, které slouží k vyjádření děje, který se uskutečnil před dějem finitního slovesa, do češtiny, se uplatní vid dokonavý. (Např.: *Habiendo terminado el trabajo, se fue a dar un paseo.* = Když dokončil práci, šel se projít.)

1.1.6.b. Závislé objektové gerundium

V tomto případě se podle Veselé J. a kol. (2004: 30) polopredikační subjekt gerundia implicitně shoduje s přímým předmětem hlavní věty. (např.: *Vió a Dona Perfecta hablando con el Penitenciario* = Viděl, že Dona Perfecta hovoří s Penitenciářem.). V hlavní větě se vyskytuje, jak vidíme, sloveso smyslového vnímání *ver*. K němu se řadí i další slovesa smyslového vnímání (např.: *mirar, oír, escuchar, sentir* aj.). Objektové gerundium se do češtiny překládá vedlejší větou předmětnou s použitím spojky *jak, že*. Přísudku české vedlejší věty odpovídá příslušné španělské gerundium (*hablando* = že hovoří). Podmětem je pak přímý předmět slovesa smyslového vnímání. (*a Dona Perfecta* = Dona Perfecta). „*Po slovese hlavní věty v minulém čase (pretérito simple) je ve vedlejší větě imperfektum; uplatňuje se zde*

6 Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004. Str. 29

7 Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004. Str. 30

souslednost časová. V překladu do češtiny se proto v závislém postavení použije *prézentu*.“⁸ Objektové gerundium lze do češtiny překládat také infinitivem (Viděl Donu Perfectu HOVOŘIT s Penitenciářem).

1.1.6.c. Absolutní gerundium s vlastním explicitním subjektem

„*Explicitní podmět gerundia v tomto případě není shodný s podmětem finitního slovesa hlavní věty, ani s jejím předmětem přímým.*“⁹ Gerundium je součástí absolutní gerundiální konstrukce a vystupuje obvykle ve funkci příslovečného určení. Do češtiny se tyto konstrukce převádějí vedlejšími větami s příslušnými spojkami: Časová věta je uvozena spojkami *když, zatímco, sotva, jakmile; nebo po, při + substantivum; Způsobová věta je uvozena spojkami *tak že, jak, jako, jakoby; Podmínková věta je uvozena spojkami *jestliže, -li, když, kdyby; Přípustková věta* je uvozena spojkami *ačkoliv, třebaže, přestože; Příčinná věta* je uvozena spojkami *protože, poněvadž, jelikož, když. Vztažná věta je uvozena spojkami *který, jenž* (Např.: *Siendo, como soy, hijo de un abogado ilustre, no puedo desconocer que...* = Poněvadž jsem sám synem proslulého advokáta, nemohu popírat, že...; *Oía el reloj de la catedral dando las nueve.* = Slyšela, jak hodiny na katedrále odbíjejí devět.)***

V některých případech je absolutní konstrukce s gerundiem ekvivalentem souřadné věty. Vztah mezi větami je většinou slučovací, řidčeji pak odporovací. Nejčastější spojkou je *a, přitom, přičemž, ale, avšak*.

1.1.7. Nesprávné použití gerundia

V poslední kapitole obecné části se zaměříme na nesprávné použití gerundia a rozebereme nejčastější chyby, které vyjmenovávají jednotliví autoři. Hlavním zdrojem této části bude Gramática didáctica, kde se autor Gómez Torrego na toto téma zaměřil nejpodrobněji.

Gerundium se podle Gómeze Torrega (1997: 139) nepoužívá pro děje, které následovaly jeden po druhém, Například místo věty: „*El coche volcó muriendo sus tres*

8 Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004. Str. 30

9 Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004. Str. 31

ocupantes.“ je vhodnější použít souvětí: „*El coche volcó y, como consecuencia, murieron sus tres ocupantes.*“ Jedinou výjimkou je použití gerundia v případě, že jeden děj následoval bezprostředně po druhém ději. *Salió dando un portazo.*

Nepoužívá se gerundium nedějových sloves, které je dále rozvíjeno podstatným jménem:

„*Se necesita secretaria sabiendo inglés. (se dice: que sepa inglés)*

Se trata de una ley regulando las obligaciones fiscales. (se dice: Se trata de una ley que regula las obligaciones fiscales.)“¹⁰

Gerundium by se nemělo jako přívlastek nebo doplněk. Zde můžeme uvést následující příklady podle Real Academia Española (1991: 491)

Era hombre rico y respetable, teniendo hermosas fincas. (používá se: que tenía)

El rey ha declarado nulas las resoluciones adoptadas por los diputados...como siendo ilegales e inconstitucionales (používá se: porque son o eran).

Pokud si nejsme jisti, zda můžeme gerundium použít, zkusíme jej nahradit vztažnou větou, jak vysvětlují autoři Real Academia Española (1991: 491). Pokud řekneme: „*Las leyes aduaneras, regulando las importaciones, protgen la economía nacional.*“ vykládáme nebo objasňujeme vlastnost všech celních zákonů a použití gerundia je správné. Pokud však odstraníme čárky, mluvíme jen o některých určitých zákonech o clu (*las que regulan las importaciones*), v tomto případě je použití gerundia nesprávné. Musíme tedy rozlišit vztažné věty, které vykládají nebo objasňují určitou situaci (*Las leys aduaneras, que regulan las importaciones, protegen la economía nacional.*) a věty, které něco určují nebo stanoví (*Las leys aduaneras que regulan las importaciones...*). V každé z těchto vět je zřetelně jiný záměr.

Podle Gómeze Torrege (1997: 139) se gerundium nemůže pojit s podstatným jménem ve funkci příslovečného určení místa nebo s předmětem, vyskytujícím se po slovese s předložkou.

Di una limosna a un hombre pidiendo en la acera. (používá se: que pedía)

Entré con un hombre dando gritos. (používá se: que daba..)

Me encontré con un chico gritando. (používá se: que gritaba)

10 Gómez Torrego, Leonardo: *Gramática didáctica del español*, Madrid, Ediciones SM 1997. str. 139

1.2. Gerundium v právnickém jazyce

V této části práce se podrobně zaměříme na používání gerundia v odborném textu. V úvodní části kapitoly si uvedeme příklady nesprávného použití gerundia, dále se pak zaměříme na nejčastější případy užití gerundia v právnickém jazyce a také na odlišnosti v jeho užívání v běžném a odborném textu. Teoretickou část zakončíme klasifikací polovětných gerundiálních vazeb v odborném jazyce.

Používání gerundia v právníkové španělštině je choulostivá záležitost. Autoři Alcatraz Varó a Hugues (2002: 106) kritizují zejména přílišné akumulování gerundií. Pokud je gerundium špatně používáno, poukazuje se tak na nedostatek jazykových prostředků mluvčího, přesto je však běžně užíváno nesprávně. V případě, že dojde k přílišné akumulaci gerundií v odborném jazyce (tak jako je to běžné v mluveném projevu), působí to na čtenáře nelibozvučně. Je tedy lepší se vyvarovat používání gerundií, které následují těsně po sobě, jako je tomu v případě: *Estando cazando se le disparó el arma*.

Nadměrné používání gerundia v právníkové španělštině bylo zjevně přejato z francouzského práva, které mělo velký vliv na Španělsko. V následujícím příkladu nemá autor článku III francouzského občanského zákoníku žádnou pochybnost o použití gerundia dvakrát po sobě ve stejné větě. Ve španělštině by však tato věta jistě nebyla tolerována a při jejím překladu by byla obě gerundia nahrazena vztažnou větou.

*Les lois **concernant** l'état et la capacité des personnes **régissent** les Français, même résidant en pays étranger.*

Podle autorů Alcatraze Varó. a Huguese (2002: 105) vyvolává neúměrné užívání gerundia v právnickém jazyce ve většině čtenářů pocit nesprávnosti nebo alespoň strojený a nepřirozený dojem, který se snaží vyvolat autor ve snaze zakrýt tak nedostatek svých jazykových prostředků. Autoři Verba a Tirado Guzmán (2005: 33) mají na čtené používání gerundia podobný názor a zdůrazňují, že opakováním gerundia se text stává těžkopádný a monotónní a dokonce i gramaticky nesprávný.

V následujícím textu se zaměříme na nejčastější funkce gerundia v právnickém jazyce, které si rozdělíme do jednotlivých skupin:

1.2.1. Používání gerundia místo subjuntivu přítomného času.

Podle Verby a Tirada Guzmána (2005: 33) je v odborném jazyce často místo subjuntivu používáno gerundium. Například: (...) *dirija al Gobernador Civil un nuevo escrito haciendo (en el que haga) constar (...)*

1.2.2. Vyjádření časové souslednosti v právnickém jazyce pomocí gerundia

Gerundium vyjadřuje děj, který doprovází děj vyjádřený v hlavní větě a probíhá ve stejnou dobu. V tomto případě chce autor gerundiem vyjádřit, že „se něco děje současně“. (*El Registro de Condiciones Generales va a posibilitar el ejercicio de las acciones colectivas y coordinar la actuación judicial, permitiendo que ésta sea uniforme.*) Pokud však děj gerundia následuje až po ději hlavního slovesa nebo vyjadřuje důsledek, jedná se v běžném jazyce o jeho nesprávné užití. V právnickém jazyce se, jak uvádí Alcatraz Varó a Hugues (2002, 107), obvykle nachází ve větách jako je následující: *Se podrá recurrir al Presidente del Tribunal Superior. O al Juez de Primera Instancia, quienes decidirán oyendo al Registrador.* Z předešlé věty můžeme podle Alcatraze Varó a Huguese (2002: 107), získat dojem, že „rozhodnou ve stejnou dobu, kdy jej uslyší“ (jelikož děj vyjádřený gerundiem se musí časově shodovat s dějem hlavního slovesa – jak bylo dříve vysvětleno) což je málo pravděpodobné. Aby výše uvedená věta zněla logicky a byla pochopena jasně, autor by musel použít jiný časový obrat, jako například „*tras haber oído al registrador*“ nebo dokonce absolutní ablativ „*oído el registrador*“. Další příklady nesprávného použití gerundia, které uvádí ve svém textu Elena de Miguel: „*Los jueces gozan de estabilidad mientras dure su buena conducta, no debiendo cesar en sus funciones sino por muerte, renuncia o jubilación.* (nesprávné použití). Větu můžeme přeformulovat následujícím způsobem: *Los jueces gozan de estabilidad mientras dure su buena conducta y no deben cesar en sus funciones sino por muerte, renuncia o jubilación.* Nebo lépe: *Los jueces gozan de estabilidad mientras dure su buena conducta y, por consiguiente, no deben cesar en sus funciones sino por muerte, renuncia o jubilación.*”¹¹

¹¹ de Miguel, Elena: „El gerundio“ [<http://www.cij.gov.ar/adj/pdfs/ADJ-0.992066001243424644.pdf>] Centro de información judicial (bez udání data)

1.2.3. „El gerundio del BOE“

Tímto způsobem, jak uvádějí Alcatraz Varó a Hugues (2002: 107) a Verba a Tirado Guzmán (2005: 168), se označují konstrukce, které jsou nesprávné, protože v nich má gerundium funkci přídavného jména, což není možné v běžném jazyce. Gerundium ztrácí svůj slovesný charakter. Např.: *Orden disponiendo* (= *que dispone*), *Las instancias solicitando* (= *que solicitan*), *Dectero nombrando* (= *que nombra*) *Decreto **nombrando** al General don Aniceto Martínez Ros Inspector General de(...)* Tato konstrukce, která se může snadno obejít použitím vztažné věty (*Decreto **por el que se nombra***), je přejata z francouzštiny, kde se často používá gerundium ve funkci, která je popsána výše. *Acquittement est la décision d'unde cour d'assises **déclarant non coupable un accusé traduit devant elle pour crime.***

Dále může být španělština ovlivněna anglickou formou slovesa končící na *-ing* (která má také funkci přídavného jména). V odborném jazyce se ale v angličtině používá spíše infinitiv. *An act **to amend** the Civile Code and other legislation.* Ve francouzštině: *Loi **modifiant** le Code Civil et d'autres dispositions législatives.*

V každém případě, tato konstrukce, která se někomu může zdát příliš strojená, gramaticky nesprávná nebo jednoduše chybná, se velice často objevuje v právnickém jazyce. Hojně se, jak uvádí autoři Alcatraz Varó a Hugues (2002: 107), vyskytuje především v rozsudcích soudu. *La sentencia **desestimando** la excepción de falta de autorización administrativa para procesar, planteada como cuestión previa, y **acordando** no haber lugar a declarar nulidad de actuaciones...*

1.2.4. Kumulování gerundií

Podle autorů Alcatraza Varó a Huguese (2002: 108) plní gerundium v právnickém textu často značné množství funkcí (časovou, příčinnou, důsledkovou aj.) a také bývá součástí dlouhých a vleklých souvětí, takže někdy ani není jasné, ke kterému z podmětů se gerundium pojí a text se stává nesrozumitelný. Tato nejasnost se může ještě prohloubit, pokud se gerundia ve větě nakumulují, jako je tomu v následujícím příkladě (věta pochází ze španělského trestního zákoníku, článku 571): *Los que **perteneciendo, actuando** al servicio o **colaborando** con bandas armadas, organizaciones o grupos cuya finalidad sea la de subvertir el orden constitucional o*

alterar gravamente la plaza pública, cometan los delitos de estragos o de incendios tipificados en los artículos 346 y 351, respectivamente, serán castigados con la pena de prisión de quince a veinte años, sin perjuicio de la pena que les corresponda si se produjera lesión para la vida, integridad física o salud de las personas. Ve větě byla užita tři gerundia, která následovala těsně po sobě. Na tomto příkladu lze demonstrovat nadměrné používání této slovesné formy, které může způsobit potíže při překladu textu. Porozumění je navíc ztíženo tím, že souvětí bývají velice dlouhá – někdy je dokonce celý odstavec tvořen pouze jedním souvětím. V textu jsou také vynechána předložková spojení, která vyžaduje každý jednotlivý úsek věty. Pouze třetí gerundium – *colaborando con* – se správně pojí s předložkou. Pokud však jde o první dvě gerundia, byly předložky „a“ a „de“ zcela vynechány. Gramaticky správné znění by bylo „*perteneciendo a bandas armadas*“ a „*actuando al servicio de bandas armadas*.“ Těmto problémům by bylo možné předejít, pokud by se změnil pořádek slov ve větě: „*Los que perteneciendo a bandas armadas, actuando a su servicio o colaborando con ellas...*“ Potom by však nastal problém, jak spojit tento nový začátek věty s další částí (*organizaciones o grupos...*). V každém případě, i kdyby se zlepšilo porozumění textu, poukazuje toto nadměrné používání gerundií podle Alcatraza Varó a Huguese Briana (2002: 108) jasně na nedostatek výrazových prostředků a na absenci stylistického cítění autora textu.

Věty, ve kterých jsou použita několikanásobně gerundia, bývají velice dlouhé. Jak už bylo řečeno, mohou zaplnit i celý odstavec. Příklad takové věty můžeme najít v textu „EL ESCRITO JURÍDICO“

(Dostupný z [www: rolandoriveros.googlepages.com/ELESCRITAJURDICO.doc](http://www.rolandoriveros.googlepages.com/ELESCRITAJURDICO.doc))

Que entrando a resolver sobre el fondo del asunto, contemplándose un despido disciplinario impuesto por vía de sanción, y no habiéndose probado que los actores hayan cometido los hechos denunciados...

1.2.5. Gerundium nahrazující souřadnou větu

Jak ve své knize zdůrazňují autoři Verba a Tirado Guzmán (2005: 33), gerundiem se dá v právnickém jazyce nahradit věta souřadná. Jako příklady takového použití uvádějí věty: *Será castigado con las penas de (...) el funcionario público que,*

abusando (= *que abusa*) de su oficio, cometiera falsedad: 1. *contrahaciendo* (= *que contrahace*) o *finjiendo* (= *que finge*) letra, firma o rúbrica, *suponiendo* (= *que supone*) en un acto la intervención de personas que (...).

1.2.6. Polovětné gerundiální vazby v odborném jazyce

Pro španělský odborný styl je charakteristické časté používání vazeb s neurčitými tvary slovesnými, mezi které patří i gerundium. Toto téma je rozebíráno Macíkovou a Mlýnkovou (2005: 142-143). Gerundiální vazby podle autorek zhušťují výpověď a jsou prostředkem stylisticky rozrůznujícím text. V některých typech odborných textů se mnohokrát opakuje jeden typ souvětí, zejména souvětí podmínková nebo přípustková. Abychom se vyhnuli opakování stejných výrazů, používáme tzv. polovětných vazeb s gerundiem. Polovětným vazbám je třeba věnovat pozornost zvláště při překladu ze španělštiny do češtiny, kde se tyto stylistické struktury téměř nevyskytují. Jelikož nahrazují vedlejší věty, českým ekvivalentem budou tedy většinou příslušné vedlejší věty. Většinou se jedná o vedlejší věty příslovečné:

Podmínkové. *Colaborando todos, la revisión de los expedientes resultará más sencilla. Teniendo ya las direcciones de posibles suministradores, procedemos a la formulación de demandas concretas.*

Přípustkové. *El quiebre de la convivencia se produjo de un modo injustificado e intempestivo, desenvolviéndose la pareja en un ambiente de aparente armonía conyugal*

Příčinné. *Con lo dicho y deviniendo inoficioso el tratamiento de la cuestión de fondo alegada, dejo emitido mi voto.*

Způsobové. *Quienes estaban presentes en la sala intentaban dar ánimo al condenado, diciéndole todos que el abogado defensor apelaría la sentencia*

Důsledkové.

Časové.

(příklady pochází z textu Eleny de Miguel (2000))

Podmět finitního slovesa u gerundia je buď stejný (tzv. gerundium závislé) nebo rozdílný (gerundium absolutní). U gerundia absolutního je opět nutné podmět vyjádřit – stojí za gerundiálním tvarem.

Gerundium jednoduché vyjadřuje děje současné nebo bezprostředně předcházející a gerundium složené vyjadřuje děj ukončený, který proběhl před dějem

vyjádřeným slovesem řídícím.

Příklady nalezneme v Macíková – Mlýnková (2005: 171, 172)

- *Tratándose de contratos internacionales, es importante también el idioma.*
- *Las eventuales controversias serán examinadas en arbitraje **excluyendo** los tribunales estatales.*
- *Podemos dar algunas recomendaciones sobre cómo resolver ciertas situaciones en un entorno y lengua que no son ajenos, en este caso, **negociando** en español.*
- *Ha de indicarse lo más exactamente posible, **citando** el nombre completo de la firma.*
- *El transporte por carretera es el transporte más utilizado en el entorno geográfico de Europa, **habiendo desbancado** al transporte ferroviario y al marítimo a corta distancia.*

Gerundiální vazby překládáme do češtiny buď vhodnou větou vedlejší, nebo větou hlavní, popřípadě vazbou s podstatným jménem slovesným (např. ...**excluyendo** los tribunales estatales – **s vyloučením** státních soudů).

1.2.7. Specifika odborného stylu – porovnání užití gerundia v běžném a v právnickém jazyce

Závěrečná kapitola teoretické části bude pojata jako shrnutí poznatků o gerundiu a zejména bude zaměřena na srovnání funkcí gerundia v běžném jazyce a v odborném administrativně - právním textu a na odlišnosti v používání této slovesné formy v jednotlivých typech textů.

Prvním rozdílem, který lze velmi snadno vyzorovat, je délka vět, ve kterých je gerundium použito. V běžném jazyce se jedná spíše o kratší věty (*La gente se entiendo hablando*). Mluvčí má za cíl svou výpověď co nejvíce zjednodušit a vyhnout se dlouhému popisování, protože gerundiem je možné nahradit celou vedlejší větou. Dochází tedy ke zhuštění textu a gerundiální věty bývají většinou poměrně krátké. V právnickém jazyce je tomu naopak. Jak bylo zdůrazněno v předchozí části práce, gerundium bývá součástí dlouhých a vleklých souvětí. Stejně tak jako v mluveném jazyce, i v odborném textu slouží tato slovesná forma ke zhuštění výpovědi. Výsledkem však není zjednodušení textu a lepší srozumitelnost, ale naopak často dochází k nepřehlednosti a nedorozumění. V odborném textu se také častěji vyskytuje kumulování většího množství gerundií do jedné věty nebo dokonce k používání dvou gerundií, které následují těsně po sobě. Pokud není čtenář odborník, může pro něj být těžké určit, k jakým větným členům se gerundium vztahuje.

Další odlišností, která už není tak zřejmá, je rozdíl v jednotlivých funkcích, které gerundium ve větě vykonává. V běžném jazyce se nejčastěji jedná o funkci příslovečnou nebo slovesnou (v ojedinělých případech dokonce funkci rozkazovací). Naproti tomu v administrativně - právním textu se vyskytují konstrukce, ve kterých má gerundium funkci přídavného jména – tzv. gerundio del BOE. (Např. *decreto nombrando al General*).

Zatímco podle většiny učebnic španělské gramatiky gerundium může vyjadřovat pouze současnost nebo předčasnost a nikdy jej nelze použít pro vyjádření následného děje (výjimkou je bezprostřední následnost: *Salió dando un portazo.*), v právnickém jazyce je běžně této slovesné formy užíváno pro vyjádření děje, který nastal až po ději finitního slovesa (*El agresor huyó, siendo detenido horas después*).

Mezi odlišnosti v používání gerundia v běžném a odborném jazyce můžeme zařadit i používání opisných slovesných vazeb, i když v tomto případě se nejedná o tak

významný rozdíl, jako tomu bylo v předchozí části textu. K tomuto tématu pouze zmíníme, že gerundium s pomocnými slovesy se v běžné mluvě vyskytuje zřetelně častěji než v právnickém jazyce, kde tento jev můžeme najít spíše ojediněle a ve většině případů se jedná o spojení slovesa *estar* a gerundia.

Dalšími jevy, které jsou gramaticky považovány za chybné, je používání „gerundia nedějových sloves“, které je však v právnickém textu běžně tolerováno (*Ley regulando las obligaciones fiscales*).

Velmi častým jevem v právnickém jazyce je také zmíněné nahrazování souřadné věty gerundiem a používání gerundia místo subjuntivu přítomného času.

Oproti všem těmto rozdílům můžeme uvést jednu vlastnost gerundia, která je společná pro oba zmíněné typy textu. Gerundium může plnit funkci příslovce. V takovém případě mu při překladu do češtiny odpovídají vedlejší věty příslovečné. Tento způsob interpretace gerundia je přípustný a často se vyskytuje v běžném i odborném jazyce. Přesto je třeba dbát zvýšené pozornosti při překladu gerundia v administrativně - právním jazyce, kde bývá z důvodu specifické slovní zásoby a větší složitosti textu obtížnější určit typ vedlejší věty příslovečné.

2. Praktická část

V praktické části byl jako hlavní zdroj informací použitý internetový portál EUR-Lex, kde jsme vyhledávali španělská gerundia a jejich české ekvivalenty. Abychom zúžili okruh textů, zaměřili jsme se pouze na oblast „Smlouvy“ (španělsky „*Todos los tratados*“). Z této oblasti jsme vybrali 34 dokumentů, ve kterých byla gerundia vyhledávána. Jelikož je naším cílem analyzovat obecný vzorek výrazů z celé oblasti právního jazyka, vybrali jsme si ještě druhou oblast textů, a to „Rozsudky Soudního dvora“ (španělsky „*Sentencias del Tribunal de Justicia*“). Tím, že jsme zvolili dva okruhy dokumentů, jsme zajistili, že výzkum bude prováděn v širším okruhu textů, protože předpokládáme, že každá oblast práva má své specifické znaky, které v překladech stále opakují. Cílem bude systematizovat a klasifikovat vybraná gerundia a jejich české překlady do kategorií a ty pak porovnat s údaji z teoretické části, zejména s kapitolou „Překlady gerundia do češtiny“. Abychom docílili co možná největší přehlednosti textu a umožnili rychlou orientaci v jednotlivých údajích, zvolíme v prostřední části kapitoly uspořádání dat do sloupců.

2.1. Způsoby překladu gerundia do češtiny uvedené v teoretické části bakalářské práce

Na začátku této kapitoly se krátce vrátíme k teoretické části, ve které jsme se pokusili nashromáždit co možná nejvíce informací o překladu gerundia do češtiny. Tyto údaje nyní uspořádáme do přehledné tabulky.

Způsoby převodu gerundia do češtiny:

Jednoduché gerundium			
Český ekvivalent španělského gerundia	se spojkami	s předložkami	v poměru
Věta souřadná	a		slučovacím
	ale		odporovacím
	avšak		odporovací
	ani		slučovací
	přítom		slučovací
	příčemž		slučovací

Český ekvivalent španělského gerundia	se spojkami	s předložkami	v poměru
Příslovečné určení vyjádřené substantivem		s (př.: s úsměvem)	
		z/ze	
		při	
		po	
Adverbium vzniklé z př. jména (př. překvapeně)			
Vedlejší věta příslovečná časová	když		
	jakmile		
	jak		
	zatímco		
	až		
	sotva		
Vedlejší věta příslovečná způsobová	tak že		
	tím že		
	jako by		
	jako když		
	jako		
	jakoby		
Vedlejší věta příslovečná příčinná	protože		
	jelikož		
	poněvadž		
	že		
	neboť		
	když		
Vedlejší věta příslovečná přípustková	ačkoliv		
	třebaže		
	přestože		
	i když		
Vedlejší věta příslovečná podmínková	jestliže		
	-li		
	když		
	jak		
	kdyby		
Přechodník			
Adjektivizovaný přechodník na -cí od nedokonavých sloves			

Český ekvivalent španělského gerundia	se spojkami	s předložkami	v poměru
Prézent			
Infinitiv			
Vztažná věta	který		
	jenž		

Složené gerundium			
Vid dokonavý			

Při vytváření tabulky jsme vycházeli z informací, které byly uvedeny v části teoretické. Použili jsme tedy klasifikaci Veselé J. a kol. (2004: 29 - 33), ze které budeme vycházet při dalším systematizování gerundií. Jelikož předpokládáme, že zmínění autoři před zveřejněním výsledků provedli vlastní výzkum, budeme stejné kategorie používat i pro naši praktickou část. Předpokládáme však, že dojde k drobným změnám, a to z důvodu, že náš výzkum bude prováděn v oblasti právního jazyka. Je tedy pravděpodobné, že v EUR-Lexu nenajdeme příklady ke každé zmíněné kategorii nebo že objevíme další kategorie překladů, které v tabulce nebyly vůbec uvedeny.

2.2. Vyhledávání gerundií v portálu EUR–Lex

V této části práce se dostáváme k vlastnímu vyhledávání gerundií v portálu EUR-lex. Nejprve si velice krátce tento portál představíme, abychom se potom mohli zmínit o metodologii, kterou jsme používali a o systému vyhledávání smluv a dokumentů.

„Systém EUR-Lex poskytuje přímý bezplatný přístup k právu Evropské unie ve všech úředních jazycích. Je spravován Úřadem pro úřední tisky a je denně aktualizován. Obsahuje téměř 2,5 milionu dokumentů.“¹² Na internetových stránkách EUR-Lex je k dispozici právo EU ve 23 úředních jazycích EU. Jazykovou verzi je možné vybrat z panelu v pravém horním rohu hlavní stránky. *„EUR-Lex obsahuje kromě předpisů z Úředního věstníku Evropské unie i smlouvy, právní předpisy,*

¹² EUR-Lex.europa.eu. /<http://www.eur-lex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx/> <http://www.eur-lex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx> (bez udání data)

*zvykové právo, judikaturu, návrhy právních předpisů a další dokumenty, o nichž se příslušné orgány domnívají, že by měly být veřejně přístupné. Označování (číslování) dokumentů ES je složité a vyznat se v něm vyžaduje jisté know-how. Používají se dva různé typy značení. Pokud chceme najít informace v EUR-Lexu, máme k dispozici dva různé způsoby vyhledávání. Jednoduchým vyhledáváním můžeme hledat klasicky podle slov, čísla vydání Úředního věstníku, data a nebo podle čísla předpisu a to dvojitým způsobem – zadáním roku a čísla předpisu nebo přímo zadáním CELEXového čísla. Rozšířené vyhledávání je pro zkušené uživatele a nabízí více možností vyhledávání, ale často nefunguje a je pouze v angličtině.*¹³

Jak již bylo zmíněno, pro potřeby praktické části jsme zúžili vyhledávání pouze na oblast „Všechny smlouvy“ (španělsky „Todos los tratados“). Pro porovnání provedeme výzkum v menším rozsahu také v oblasti „Rozsudky Soudního dvora“ (španělsky „Tribunal de Justicia > Sentencia“). Postup pro vyhledávání byl tedy následující: 1. Základní vyhledávání, 2. „Smlouvy“/ „Judikatura“, 3. „Všechny smlouvy“/ „Soudní dvůr > Rozsudek“, 4. „Slova“ a „Název a text“ . Z dokumentů, ve kterých se gerundium vyskytlo, jsme vybrali v první oblasti 28 dokumentů, kde se gerundium vyskytlo celkem 186x. Ve druhém případě potom 6 dokumentů se 78 gerundií.

2.2.1. Vyhledávání gerundia v oblasti "Všechny smlouvy"

V této kapitole představíme všechny způsoby překladu španělského gerundia do češtiny a ke každé kategorii, kterou si zmíníme, si uvedeme příklad. Budeme zde uvádět celé věty, abychom se mohli zaměřit na kontext, ve kterém se gerundium nachází.

¹³ EUR-Lex.europa.eu. /<http://www.eur-lex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx/> <http://www.eur-lex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx> (bez udání data)

2.2.1.a. Překlad gerundia do češtiny přechodníkem přítomným

DESEANDO incorporar dichos acuerdos y normas al marco de la Unión Europea.

PŘEJÍCE SI začlenit shora uvedené dohody a předpisy do rámce Evropské unie.

CONFIRMANDO que lo dispuesto en el acervo de Schengen sólo puede aplicarse en la medida en que sea compatible con el derecho de la Comunidad y de la Union.

POTVRZUJÍCE, že ustanovení schengenského acquis jsou použitelná jen v té míře, v jaké jsou slučitelná s právem Evropské unie a Společenství.

PRETENDIENDO reforzar la solidaridad de Europa con los países de ultramar

HODLAJÍCE potvrdit solidaritu, která spojuje Evropu a zámořské země

2.2.1.b. Překlad gerundia do češtiny příslovečným určením vyjádřeným substantivem

Příklad příslovečného určení bez předložky:

La inflación se medirá **utilizando** el índice de precios al consumo (IPC) sobre una base comparable, teniendo en cuenta las diferencias en las definiciones nacionales.

Inflace se měří **pomocí** indexu spotřebitel-ských cen na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.

Příklad příslovečného určení s předložkou:

El Tribunal de Cuentas y las instituciones nacionales de control de los Estados miembros cooperarán

Účetní dvůr a vnitrostátní orgány kontroly účetnictví členských států spolupracují se vzájemnou důvěrou **při**

con espíritu de confianza y **uznávání** vzájemné nezávislosti.
manteniendo su independencia.

2.2.1.c. Překlad gerundia do češtiny předložkovým spojením

OBSERVANDO la práctica del Gobierno del Reino Unido de financiar sus necesidades de endeudamiento mediante la venta de deuda al sector privado.

El nivel indicado de reducción neta de capacidad, junto con cualquier otra reducción de capacidad que se considere necesaria en los programas de reestructuración, deberá realizarse **siguiendo** el calendario que figura en el anexo 2 del Protocolo no 2 del Acta de adhesión de 16 de abril de 2003.

Los derechos o cánones que, independiente-mente de los precios de transporte, exija un transportista por cruzar las fronteras no deberán sobrepasar un nivel razonable, **teniendo en cuenta** los gastos reales a que efectivamente dé lugar el paso por esas fronteras.

SE ZŘETELEM NA zvyklost vlády Spojeného království financovat svou úvěrovou potřebu prodejem pohledávek soukromému sektoru.

Výše uvedené úrovně čistého snížení výrobní kapacity a rovněž jakýchkoli dalších snížení kapacity, které restrukturalizační program označuje za nezbytná, bude dosaženo **v souladu s** harmonogramem stanoveným v příloze 2 protokolu č. 2 aktu o přistoupení ze dne 16. dubna 2003.

Dávky nebo poplatky nezávislé na ceně dopravy účtované dopravcem v souvislosti s přechodem hranic nesmějí přesahovat rozumnou míru stanovenou **s přihlédnutím ke** skutečným výdajům vynaloženým v souvislosti s tímto přechodem.

2.2.1.d. Překlad gerundia do češtiny pomocí času přítomného

...

e) **haciendo posible** la adquisición y el aprovechamiento de propiedades inmuebles situadas en el territorio de un Estado miembro.

La Comisión fijará el importe de dichos gravámenes en la medida necesaria para restablecer el equilibrio, **pudiendo** autorizar igualmente la adopción de otras medidas en las condiciones y modalidades que determine.

...

e) **umožňují** státním příslušníkům jednoho členského státu nabývat a užívat nemovitosti na území jiného členského státu.

Výši poplatků stanoví Komise v míře nutné k obnovení rovnováhy; **může** schválit také použití jiných opatření, jejichž podmínky a podrobnosti sama určí.

2.2.1.e. Překlad gerundia do češtiny substantivem v 1. pádě

(Entidades que operan en el campo de la prospección, **explorando** emplazamientos o el desarrollo de gas natural, petróleo y sus derivados naturales, lignito pardo, hulla u otros combustibles sólidos con arreglo a la Ley sobre geología y minería, de 4 de febrero de 1994).

(Subjekty působící v odvětví průzkumu, **vyhledávání** ložisek nebo vývoje zemního plynu, ropy a jejich přírodních derivátů, hnědého uhlí, černého uhlí nebo jiných pevných paliv na základě zákona ze dne 4. února 1994 o geologii a hornictví).

2.2.1.f. Překlad gerundia do češtiny budoucím časem

No obstante el procedimiento previsto en el apartado 1, las disposiciones relativas a los principios del régimen de transportes cuya aplicación pueda afectar gravemente al nivel de vida

Odchylně od postupu podle odstavce 1 přijme Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně předpisy upravující zásady

y empleo en algunas regiones, así como a la explotación del material de transporte, serán adoptadas por el Consejo, por unanimidad, a propuesta de la Comisión y previa consulta al Parlamento Europeo y al Comité Económico y Social, **teniendo en cuenta** la necesidad de una adaptación al desarrollo económico que resulte del establecimiento del mercado común.

2.2.1.g. Překlad gerundia do češtiny větou souřadnou

Los Estados miembros tendrán en cuenta al hacerlo las experiencias adquiridas mediante la cooperación en el marco del sistema monetario europeo (SME) y gracias al desarrollo del ecu, **respetando** las competencias existentes.

El Consejo, por unanimidad, a propuesta de la Comisión y previa consulta al Parlamento Europeo, adoptará las disposiciones relativas al sistema de recursos propios de la Comunidad, **recomendando** a los Estados miembros su adopción de conformidad con sus respectivas normas constitucionales.

La directiva obligará al Estado miembro destinatario en cuanto al resultado que deba conseguirse, **dejando**, sin

doprovního režimu, jejichž uplatňování by se mohlo vážně dotknout životní úrovně a zaměstnanosti v některých oblastech, jakož i využití dopravních zařízení; **přihlédne přitom k** nutnosti přizpůsobovat se hospodářskému rozvoji vyplývajícímu z vytvoření společného trhu.

Přitom členské státy přihlédnou ke zkušenostem získaným ze spolupráce v rámci Evropského měnového systému (EMS) a z vytváření ECU **a respektují** stávající pravomoci v této oblasti.

Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně přijme ustanovení týkající se systému vlastních zdrojů Společenství **a doporučí** je členským státům k přijetí v souladu s jejich ústavními předpisy.

Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo,

embargo, a las autoridades nacionales la elección de la forma y de los medios.

příčemž volba formy a prostředků **se ponechává** vnitrostátním orgánům.

2.2.1.h. Překlad gerundia do češtiny vedlejší větou

Podmínkovou:

Fallando esto, la Comisión podrá autorizar a los Estados miembros para que adopten las medidas de protección necesarias, en las condiciones y modalidades que ella determine.

Nestačí-li to, může Komise zmocnit členský stát, aby přijal nutná ochranná opatření, jejichž podmínky a podrobnosti Komise stanoví.

Způsobovou:

El Consejo, con arreglo al procedimiento previsto en el artículo 251 y previa consulta al Comité Económico y Social, adoptará, mediante directivas o reglamentos, las medidas necesarias a fin de hacer efectiva la libre circulación de los trabajadores, tal como queda definida en el artículo 39, en especial:

- a) **asegurando** una estrecha colaboración entre las administraciones nacionales de trabajo;
- b) **eliminando** aquellos procedimientos y prácticas administrativos, así como los plazos de acceso a los empleos disponibles, que resulten de la legislación nacional o de acuerdos celebrados con anterioridad entre los Estados miembros, cuyo mantenimiento suponga un obstáculo para la libraelización de los movimientos de los trabajadores;

Rada přijímá postupem podle článku 251 po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem prostřednictvím směrnic nebo nařízení opatření potřebná k zavedení volného pohybu pracovníků tak, jak je vymezen v článku 39, a to zejména **tím, že**:

- a) **zajistí** úzkou spolupráci mezi vnitrostátními úřady práce;
- b) **odstraní** ty administrativní postupy a praxi, jakož i lhůty pro přístup pracovníků k volným pracovním místům, vyplývající buď z vnitrostátních právních předpisů, nebo z dohod dříve uzavřených mezi členskými státy, jejichž zachování by bylo překážkou liberalizace pohybu pracovníků;

El Banco se protegerá contra el riesgo de cambio **insertando** en los contratos de préstamo y de garantía las cláusulas que considere apropiadas.

Banka se zajišťuje proti riziku změny kurzů **tím, že** ke smlouvám o půjčkách a zárukách **připojí** doložky, které bude považovat za vhodné.

2.2.1.i. Překlad gerundia do češtiny příslovečným určením + přívlastkem

...**comprando** y **vendiendo** directamente (al contado y a plazo), o con arreglo a pactos de recompra, **prestando** o **tomando** prestados valores.

...**formou** promptních nebo termínovaných **nákupů** a **prodejů**, formou **dohod** o zpětném odkupu nebo formou **výpůjček** či půjček

2.2.1.j. Překlad gerundia do češtiny větou vztaznou

El SEBC actuará con arreglo al principio de una economía de mercado abierta y de libre competencia, **fomentando** una eficiente asignación de recursos de conformidad con los principios expuestos en el artículo.

ESCB jedná ve shodě se zásadami stanovenými v článku 4 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, **čímž podporuje** efektivní umístování zdrojů.

2.2.1.k. Vynechání gerundia při překladu do češtiny

Reconocen que, en interés común, deben alcanzarse los objetivos de esta política; y convienen en recomendar, con tal fin, a las instituciones, que apliquen todos los mecanismos y procedimientos previstos en la Constitución, **procediendo**, en especial, al empleo adecuado de los recursos de la Unión destinados a la consecución de sus objetivos.

Uznávají, že dosažení cílů této politiky je v jejich společném zájmu a dohodly se doporučit za tímto účelem orgánům, aby uplatňovaly veškeré prostředky a postupy podle Ústavy, zejména přiměřeným využitím prostředků Unie, jež jsou k dispozici pro uskutečnění jejích cílů.

2.2.1.i. Překlad gerundia do češtiny za použití předložky „nad“

El BCE podrá solicitar más activos exteriores de reserva, **excediendo** el límite que establece el artículo 30.1, con arreglo a las disposiciones del artículo 30.2, dentro de los límites y con arreglo a las condiciones que establezca el Consejo con arreglo al procedimiento establecido en el artículo 42.

ECB může podle článku 30.2 vyzvat ke složení dalších devizových rezerv **nad** limit stanovený v článku 30.1 v mezích a za podmínek, které stanoví Rada postupem podle článku 42.

2.2.1.m. Překlad složeného gerundia do češtiny videm dokonavým

HABIENDO TOMADO NOTA de la posición de Dinamarca con respecto a la ciudadanía, la unión económica y monetaria, la política de defensa y los Asuntos de Justicia e Interior, tal como se establece en la Decisión de Edimburgo,

VĚDOMY SI postuje Dánska k občanství Unie, hospodářské a měnové unii, obranné politice, jakož i k oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí, zakotveného v rozhodnutí z Edinburghu,

2.2.1.n. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti "Všechny smlouvy"

Ekvivalent	Četnost
Přechodník	65
Přísllovečné určení vyjádřené substantivem	45
Předložková vazba	17
Čas přítomný	23
Budoucí čas	14
Věta souřadná	11
Věta vedlejší	10
Přísllovečné určení + přívlastek	3
Věta vztažná	2

Ekvivalent	Četnost
Předložka „nad“	1
Vynechání gerundia při překladu	2
Složené gerundium – vid dokonavý	1
Celkem	194

Překlad gerundia příslovečným určením vyjádřeným substantivem se vyskytl celkem 38x, z toho 31x bez předložky, 2x s předložkou „v/ve“, 3x s předložkou „na“ a 2x s předložkou „se“ a 7x s předložkou „při“.

Překlad gerundia do češtiny větou vedlejší se vyskytl v této oblasti celkem 10x, z toho je jednalo 2x o větu podmínkovou a 8x o větu způsobovou.

Překlad gerundia do češtiny větou souřadnou se vyskytl v této oblasti celkem 11x, z toho byla 3x použita spojka „přičemž“ a 8x spojka „a“.

2.2.2. Vyhledávání gerundia v oblasti "Rozsudky Soudního dvora"

2.2.2.a. Překlad gerundia do češtiny příslovečným určením vyjádřeným substantivem

Příslovečné určení s předložkou „na“

En efecto, una normativa nacional que permita al adquirente de las precintas fiscales obtener la devolución de su importe **alegando** simplemente su pérdida podría favorecer fraudes y abusos.

V případě vnitrostátní právní úpravy, která by umožňovala, aby byla nabyvateli daňových kolků vrácena spotřební daň pouze **na základě tvrzení**, že došlo k jejich ztrátě, by totiž hrozilo, že budou podporována zneužití a podvody.

Příslovečné určení s předložkou „s“

El Rechnungshof deduce del artículo 8 de la BezBegrBVG la obligación de mencionar en el informe el nombre de las personas afectadas **indicando** sus ingresos anuales.

Rechnungshof vyvodil z článku 8 BezBegr BVG povinnost uvést ve zprávě jméno dotčených osob **s údajem** o jejich ročním příjmu.

Přísluvečné určení bez předložky

El Sr. Pešla terminó en diciembre de 2003 sus estudios universitarios en la Facultad de Derecho de la Universidad de Poznań (Polonia), **obteniendo** el título de Magister

Krzysztof Pešla ukončil v prosinci 2003 své vysokoškolské studium na právnické fakultě univerzity v Poznani (Polsko) **získáním** titulu magistr.

2.2.2.b.Překlad gerundia do češtiny souvětím souřadným

Spojka „příčemž“:

El impuesto especial se liquidará y pagará con arreglo a los procedimientos establecidos por cada Estado miembro, **teniendo presente** que los Estados miembros aplicarán a los productos nacionales los mismos procedimientos de liquidación y pago que a los procedentes de los restantes Estados miembros.

Spotřební daň se vyměří a vybere postupem stanoveným každým členským státem, **příčemž se rozumí**, že členské státy použijí též postup vyměření daně pro vnitrostátní výrobky jako pro výrobky pocházející z ostatních členských států.

Spojka „a“:

Con objeto de acometer la reforma de la normativa relativa a la contratación de profesores universitarios, **garantizando** un procedimiento acorde con la naturaleza de las funciones de que se trata, se habilita al Gobierno para la adopción, en el plazo de seis meses a contar desde la entrada en vigor de la presente ley y con pleno respeto a la autonomía de las instituciones universitarias, de uno o más decretos legislativos conforme a los principios y criterios directores siguientes:

Vláda je pro účely provedení reformy právní úpravy týkající se přijímání univerzitních profesorů **a zároveň zaručení** výběru přizpůsobeného povaze funkcí, které mají být vykonány, zmocněna přijmout ve lhůtě šesti měsíců ode dne vstupu tohoto zákona v platnost a při dodržení autonomie univerzitních orgánů jedno nebo několik nařízení s mocí zákona, příčemž je povinna dodržet následující hlavní zásady a kritéria:

Spojka „příčemž“:

El Sr. Rubino interpuso recurso contra dicha resolución ante el Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Tribunal contencioso-administrativo de la región del Lacio) **alegando** que contraviene el Derecho comunitario, concretamente la Directiva 2005/36.

Angelo Rubino podal proti tomuto rozhodnutí ministerstva žalobu k Tribunale amministrativo regionale del Lazio (správní soud v Lazio), **příčemž uvedl**, že je toto rozhodnutí v rozporu s právem Společenství, zejména se směrnicí 2005/36.

2.2.2.c.Překlad gerundia do češtiny pomocí času přítomného

Aun **admitiendo** que el Rechnungshof necesitara datos nominales para efectuar un control más preciso, se plantea si la inclusión de tales datos en el informe, indicando el nombre del interesado, es realmente indispensable para el ejercicio de dicho control, sobre todo porque tal informe no sólo se presenta a las asambleas parlamentarias, sino que también debe difundirse ampliamente.

I když **připouští**, že Rechnungshof potřeboval jmenné údaje pro výkon přesnějšího dohledu, táže se, zda uvedení těchto údajů ve zprávě, s uvedením jména dotčené osoby, je opravdu nezbytné pro výkon tohoto dohledu vzhledem k tomu, že tato zpráva není předkládána výhradně parlamentním shromážděním, ale musí být rovněž široce zveřejňována.

En consecuencia, la actividad de una persona en prácticas jurídicas no puede estar incluida en la excepción prevista en el artículo 39 CE, apartado 4, dado que esta excepción no se aplica a los empleos que, aun **dependiendo** del Estado o de otros organismos de Derecho público ...

Na činnost právního čekatele se tedy nemůže vztahovat výjimka stanovená v čl. 39 odst. 4 ES, jelikož tato výjimka se neuplatní na zaměstnání, která, i když **jsou podřízena** státu nebo jiným veřejnoprávním orgánům, ...

2.2.2.d. Překlad gerundia do češtiny různými typy vedlejších vět

VV přípustková:

... en virtud del artículo 137 CE, apartado 4, primer guión, introduciendo en su sistema de pensiones de jubilación un régimen de retiro profesional, **siendo así que** un régimen de esta índole **no existe** en Derecho nacional.

... na základě čl. 137 odst. 4 ES do pravomoci členských států – a zavést do svého důchodového systému systém zaměstnaneckého penzijního pojištění, **ačkoliv** takovýto systém ve vnitrostátním právu **neexistuje**.

VV způsobová:

De ello se desprende que aun cuando, según la normativa nacional aplicable, ningún fondo de pensiones de empleo puede establecerse legalmente en el territorio de la República Checa por no existir un segundo pilar en el sistema nacional de pensiones de jubilación, dicho Estado miembro tiene la obligación de adaptar enteramente su Derecho interno a lo dispuesto en los artículos 8, 9, 13, 15 a 18 y 20, apartados 2 a 4, de la Directiva 2003/41, **aprobando y poniendo en vigor** en su Derecho interno, conforme al artículo 22, apartado 1, párrafo primero, de ésta, las normas legales, reglamentarias y administrativas necesarias para ello.

Z toho vyplývá, že ačkoliv podle použitelné vnitrostátní úpravy nelze na území České republiky vzhledem k neexistenci druhého pilíře legálně založit instituci zaměstnaneckého penzijního pojištění, má tento členský stát povinnost plně provést ustanovení článků 8, 9, 13, článků 15 až 18 a čl. 20 odst. 2 až 4 směrnice 2003/41 **tím, že** ve svém vnitrostátního právního řádu **přijme** v souladu s čl. 22 odst. 1 prvním pododstavcem této směrnice právní a správní předpisy k tomuto účelu nezbytné a uvede je v účinnost.

2.2.2.e. Překlad gerundia do češtiny infinitivem

La facultad de un plan de pensiones de empleo de un Estado miembro a gestionar un plan de pensiones

Instituce jednoho členského státu by při výkonu svého práva spravovat plán zaměstnaneckého penzijního pojištění

establecido en otro Estado miembro debe ejercerse **respetando** plenamente las disposiciones del Derecho social y laboral vigente en el Estado miembro de acogida en la medida en que afecte a las pensiones de jubilación, como, por ejemplo, en lo relativo a la determinación y el pago de las pensiones de jubilación y a las condiciones para movilizar los derechos consolidados.

2.2.2.f. Překlad gerundia do češtiny větou vztaznou

25 La demanda de medidas provisionales fue desestimada en primera instancia. El Arbeits- und Sozialgericht Wien (Austria) (C-138/01), **distinguiendo** entre la transmisión de datos al Rechnungshof y su inclusión en el informe, estimó que este último sólo puede ser anónimo, mientras que la mera transmisión de datos al Rechnungshof, aunque sea nominal, no menoscaba el artículo 8 del CEDH ni la Directiva 95/46

En cambio, la citada Directiva no tiene como finalidad, ni siquiera parcialmente, armonizar los sistemas nacionales de pensión de jubilación **obligando** a los Estados miembros a modificar o a derogar las normas de su Derecho nacional que determinan la propia organización de los citados sistemas.

smluvně sjednaný v jiném členském státě měla plně **dodržovat** sociální a pracovně-právní předpisy platné v hostitelském členském státě, pokud se vztahují k důchodům ze zaměstnaneckého penzijního pojištění, např. definici a vyplácení důchodových dávek a podmínky převoditelnosti důchodových práv.

25. Žádost o vydání předběžného opatření byla v prvním stupni zamítnuta. Arbeits- und Sozialgericht Wien (Rakousko) (C-138/01), **který rozlišoval** mezi předáváním údajů Rechnungshof a jejich uvedením ve zprávě, se domníval, že toto uvedení může být pouze anonymní, ale pouhé předávání údajů Rechnungshof, i když s uvedením jmen, není v rozporu s článkem 8 EÚLP ani směrnicí 95/46.

Jejím předmětem naproti tomu není harmonizace, a to ani částečná, vnitrostátních důchodových systémů, **která by nutila** členské státy měnit nebo rušit normy jejich vnitrostátního práva, které stanovují samotné uspořádání těchto systémů.

2.2.2.g. Překlad gerundia do češtiny předložkovou vazbou

habiendo considerado los escritos obrantes en autos;

s přihlédnutím k písemné části řízení,

habiendo considerado el informe para la vista;

s přihlédnutím ke zprávě k jednání,

Según el artículo 10 de la Directiva 2003/41, cada Estado miembro exigirá a toda institución domiciliada en su territorio que publique cuentas anuales e informe de gestión **teniendo en cuenta** cada uno de los planes de pensiones gestionados por la institución.

Podle článku 10 směrnice 2003/41 každý členský stát vyžaduje, aby každá instituce usazená na jeho území vypracovávala roční účetní závěrky a výroční zprávy **s přihlédnutím ke** každému penzijnímu plánu provozovanému institucí.

2.2.2.h. Překlad gerundia do češtiny substantivem v 1. pádě

En estas circunstancias, no puede ser contrario al principio de proporcionalidad prever su difusión **precisando** también la identidad de las diferentes personas que perciben los ingresos de que se trata.

Za těchto podmínek není v rozporu se zásadou proporcionality **požadavek** jejich zveřejnění s uvedením totožnosti jednotlivých osob, které pobírají příjmy, o které se jedná.

2.2.2.i. Překlad gerundia do češtiny minulým časem

Refiriéndose a la petición de decisión prejudicial presentada en el asunto C-465/00 y **haciendo suyas** las cuestiones del Verfassungsgerichtshof, el órgano jurisdiccional remitente decidió suspender los procedimientos y plantear al Tribunal de Justicia las dos cuestiones prejudiciales siguientes, que están formuladas en términos idénticos en los asuntos C-138/01 y C-139/01:

Předkládající soud se s poukazem na předběžnou otázku předloženou ve věci C-465/00 **ztotožnil** s otázkami Verfassungs-gerichtshof a rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto dvě předběžné otázky, které jsou ve věcech C-138/01 a C-139/01 formulovány totožně:

Señalando, en el marco del asunto C-138/01, que, al comunicar los datos de que se trata, el empleador se limita a ejecutar una tarea que le ha sido confiada por ley y que la tramitación posterior de los mismos por el Rechnungshof no se efectúa bajo el control del empleador.

Tento soud **vyzdvihl** v rámci věci C-139/01 soulad článku 8 BezBegrBVG se základními právy a směrnicí 95/46 i v případě jmenného seznamu dotčených osob, a v rámci věci C-138/01 uvedl, že dotčeným sdělováním údajů zaměstnavatel pouze plnil úkol, který mu ukládal zákon.

2.2.2.j. Vynechání gerundia při překladu do češtiny

El Hoge Raad der Nederlanden añadió que, aun **suponiendo** que el carácter extemporáneo de la notificación no hiciera inaplicable ese by régimen, procedía no obstante verificar si éste es compatible con las exigencias del artículo 27, apartado 1, de la Sexta Directiva.

Hoge Raad der Nederlanden dodal, že i kdyby opožděné oznámení nemělo za následek nepoužitelnost uvedeného režimu, bylo ještě třeba ověřit, zda je tento režim slučitelný s požadavky čl. 27 odst. 1 šesté směrnice.

2.2.2.k. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti "Rozsudky Soudního dvora"

Ekvivalent	Četnost
Přísllovečné určení vyjádřené substantivem	22
Věta souřadná	11
Čas přítomný	5
Věta vedlejší	4
Infinitiv	1
Věta vztažná	3
Předložková vazba	15
Substantivum v 1. pádě	1
Vynechání gerundia při překladu	1
Mínulý čas	3
Celkem	66

Překlad gerundia příslovečným určením vyjádřeným substantivem se vyskytl celkem 22x, z toho 11x bez předložky, 2x s předložkou „v/ve“, 2x s předložkou „na“ a 5x s předložkou „se“ a 1x s předložkou „za“.

Překlad gerundia do češtiny větou vedlejší se vyskytl v této oblasti celkem 4x, z toho je jednalo 3x o větu přípustkovou a 1x o větu způsobovou.

Překlad gerundia do češtiny větou souřadnou se vyskytl v této oblasti celkem 11x, z toho byla 4x použita spojka „příčemž“ a 7x spojka „a“.

2.3. Komentář k údajům z jednotlivých oblastí a jejich porovnání

Poté, co jsme roztřídili věty podle způsobu, jakým byly přeloženy, můžeme provést zhodnocení zjištěných údajů v obou celcích.

V části „Všechny smlouvy“ i „Rozsudky Soudního dvora“, se objevily podobné způsoby interpretace. Při členění ekvivalentů gerundia do kategorií jsme však i přes to, že obě zmíněné skupiny dokumentů pochází z oblasti právního jazyka, zaznamenaly drobné odlišnosti. V kategorii „Všechny smlouvy“ například jednoznačně převažoval způsob překladu pomocí přechodníku přítomného, který se zde vyskytl 65x z celkových 194 vyhledaných gerundií (tj. 33,5%). V oblasti „Rozsudky Soudního dvora“ se překlad pomocí přechodníku naopak nevyskytl ani jednou. Pozorováním bylo zjištěno, že pokud je gerundium překládáno přechodníkem, stojí většinou na začátku věty (např. **FIJANDO** como fin esencial de sus esfuerzos..., **PRETENDIENDO** reforzar la solidaridad de Europa, **DESEANDO** establecer los Estatutos del Sistema Europeo de Bancos Centrales).

Interpretace příslovečným určením vyjádřeným substantivem měla silné zastoupení v obou zmíněných kategoriích (23 a 33%). Jednotlivé ekvivalenty se pak lišily tím, zda se vyskytovaly ve spojení s předložkami nebo zda bylo příslovečné určení vyjádřeno pouze substantivem v různých pádech (toto byl nejčastější druh příslovečného určení). V ostatních případech byly použity zejména předložky „s/se“. V oblasti smluv se také často vyskytovala předložka „při“, která v rozsudcích Soudu zcela chyběla. Mezi další používané předložky patří „v“, „za“ a „na“. V jednom případě nebylo příslovečné určení v rozsudku Soudu vyjádřeno substantivem: „*precisando las condiciones*“ = „*včetně podmínek*“. Ve smlouvách se vyskytl také jeden zvláštní případ, kdy bylo gerundium přeloženo souslovím, ve kterém první výraz odpovídal příslovečnému určení a druhý potom přívlastku: „*comprando y vendiendo directamente (al contado y a plazo), o con arreglo a pactos de recompra, prestando o tomando prestados valores*“ = „*formou promptních nebo termínovaných nákupů a prodejů, formou dohod o zpětném odkupu nebo formou výpůjček*“ či *půjček*“.

V oblasti smluv se také velmi často gerundium překládá pomocí času přítomného (tento typ překladu tvořil téměř 12% z celkového počtu gerundií). Mezi výrazy, které byly často překládány prezentem, patří např. „*haciendo posible*“, dále také složený přísudek, jehož součástí je gerundium „*quedando*“ (např. *quedando*

limitada). Lze tedy říci, že přítomným časem bývají překládána zejména gerundia, která se vyskytují ve smlouvách, zatímco v dokumentech spadajících pod „Rozsudky“ na interpretaci prezentem narazíme již méně často. Uvedené slovesné vazby a fráze lépe vystihují povahu smluv, protože naznačují vývoj nebo postup, eventuelně setrvačnost. Stejná situace nastává při překladu gerundia budoucím časem – ve smlouvách se tento typ vyskytl 14x a tudíž tvoří poslední významnější kategorii, zatímco v oblasti „Rozsudky“ nebyl zaznamenán ani jednou.

Obecně lze říci, že v první zkoumané kategorii jsme našli více způsobů, kterými byly výrazy interpretovány (celkem 13 kategorií). V rozsudcích se jednalo pouze o 11 kategorií.

Příklady, kdy španělskému gerundiu odpovídala předložková vazba, se ve vybraných textech vyskytovaly poměrně často (22,7% v rozsudcích ES a 8,8% v oblasti smluv). Uvedené údaje jsou překvapující, protože autoři Veselá J. a kol. (2004: 29 - 33) se ve své klasifikaci o tomto způsobu interpretace vůbec nezmiňují.

Posledním znakem, který spojuje obě zkoumané oblasti, je poměrně častý překlad větou souřadnou (v oblasti Rozsudků tvoří téměř 17%, ve smlouvách již méně – 5,7%). Ve všech případech byly nalezeny pouze souvětí se spojkami „a“ a „příčemž“. Věty souřadné v právnickém jazyce často odkazují na to, že někdo něco má/musí udělat. Jedná se o určitý způsob pobídky, kdy je osobě nebo instituci přidělen zvláštní úkol. (*„precisando las condiciones y modalidades de su aplicación“* = „a zároveň **upřesní** podmínky a způsob provedení těchto opatření“; *„procurando que no se falseen, entre los Estados miembros, las condiciones de competencia“* = „**příčemž** Komise **dbá**, aby mezi členskými státy nedošlo k narušení podmínek hospodářské soutěže“).

Překlad gerundia vedlejší větou ani v jedné z uvedených oblastí právního jazyka nezískal převahu – v kategorii „Všechny smlouvy“ se jednalo pouze o 10 případů ze 194, v kategorii „Rozsudky Evropského soudu“ potom o 4 ekvivalenty z celkových 66. Tento typ interpretace patří spíše ke komplikovanějším, protože čtenář musí navíc určit druh věty vedlejší. V našem případě se jednalo nejčastěji o věty přípustkové se spojkami „ačkoliv“ a „i když“, dále potom podmínkové („kdyby“, „-li“) a způsobové („tím, že“) a v jednom případě o větu příčinnou se spojkou „že“.

Další druhy interpretací jsou už spíše menšinové, přesto si je nyní krátce zmíníme. Jedná se v obou typech textů o použití infinitivu, vztažné věty, času minulého nebo o interpretaci pomocí substantiva v 1. pádě. V oblasti smluv se

navíc vyskytl zvláštní jev, kdy bylo gerundium nahrazeno předložkou „nad“ („**excediendo** el límite“ = „**nad** limit“). Dvakrát došlo dokonce k úplnému vynechání této slovesné formy.

Při vyhledávání českých ekvivalentů španělského gerundia si můžeme všimnout, že v různých dokumentech se opakují typy interpretací, které jsou vždy stejné pro konkrétní větu nebo frázi. O těchto „strojových překladech“ mluvila Mgr. Martina Pelešková, překladatelka Evropské komise, při své přednášce na FF JČU (2010). Překladaelé při Komisi mají k dispozici programy, které slouží ke zjednodušení práce. Jedná se o databáze všech překladů, které byly vyhotoveny v minulosti a umožňují vyhledávat celé věty a jejich interpretace. Jako příklad takového programu můžeme uvést např. programy Euramis, Trados nebo Dossier Manager.

Příklady:

*Společenství a členské státy, **vědomy si** základních sociálních práv, jak jsou stanovena v Evropské sociální chartě podepsané v Turínu dne 18. října 1961 = La Comunidad y los Estados miembros, **teniendo presentes** derechos sociales fundamentales como los que se indican en la Carta Social Europea, firmada en Turín el 18 de octubre de 1961.*

*vzhledem k tomu, že = **Considerando que***

*Smlouvy o založení Evropského společenství je **kvalifikovaná většina** vymezena jako podíl vážených hlasů zúčastněných členů Rady = Tratado constitutivo de la Comunidad Europea, **la mayoría cualificada se definirá guardando la misma proporción de los votos ponderados de los miembros del Consejo***

*určit prováděcí pravidla k čl. 81 odst. 3 s **přihlédnutím k** nutnosti zajistit účinný dozor při co největším zjednodušení správní kontroly; = determinar las modalidades de aplicación del apartado 3 del artículo 81, **teniendo en cuenta** la necesidad, por una parte, de asegurar una vigilancia eficaz y, por otra, de simplificar en lo posible el control administrativo;*

Závěr

Srovnání výsledků z praktické části s částí teoretickou

V závěrečné kapitole již nebudeme rozlišovat rozsudky a smlouvy jako dvě oddělené oblasti právního jazyka, ale všechny předešlé informace sloučíme dohromady, aby tak vznikl vzorek vybraných frází, které bychom jako celek mohli porovnat s tvrzeními v teoretické části práce. Hned zpočátku si opět roztrídíme gerundia do tabulky, ve které se zaměříme na to, kolikrát se celkem daný typ překladu ve vybraných textech vyskytoval. Dále si sepíšeme všechny druhy interpretace gerundia, o kterých jsme se zmiňovali v jakékoli části bakalářské práce a označíme druh překladu „A“ (ano), pokud byla zmíněna v části teoretické nebo „N“ (ne), pokud zmíněna nebyla. Stejný postup bude i pro část praktickou – „A“ znamená, že se tento typ vyskytl v prohledávaných dokumentech v EUR-Lexu.

Způsob překladu	Četnost překladu v EUR-Lex	Zmíněno v teoretické části	Nalezeno v EUR-Lexu
Přechodník přítomný	65x	A	A
Adjektivovaný přechodník na –cí	0x	A	N
Prézent	28x	A	A
Předložková vazba	32x	<u>N</u>	A
Substantivum v 1. pádě	1x	<u>N</u>	A
Budoucí čas	14x	<u>N</u>	A
Věta souřadná	22x	A	A
Přísl. určení vyjádřené substantivem	67x	A	A
Přísl. určení + přívlastek	3x	<u>N</u>	A
Věta vztažná	7x	A	A
Infinitiv	1x	A	A
Vynechání gerundia při překladu	3x	<u>N</u>	A
Adverbium vzniklé z adjektiva	0x	A	N
Předložka „nad“	1x	<u>N</u>	A
VV časová	0x	A	N

Způsob překladu	Četnost překladu v EUR-Lex	Zmíněno v teoretické části	Nalezeno ve vybraných dokumentech
VV způsobová	9x	A	A
VV příčinná	0x	A	N
VV přípustková	3x	A	A
VV podmínková	2x	A	A
Složené gerundium – vid dokonavý	1x	A	A
Mínulý čas	3x	<u>N</u>	A
Celkový počet gerundií	261		

Tučné a podtržené písmo značí překlady, které nebyly uvedené v teoretické části, ale byly nalezeny v EUR-Lexu. **Tučná kurziva** naopak značí překlady, které se v EUR-Lexu neobjevily, ale v teoretické části byly zmíněny.

Jak je patrné z uvedené tabulky, nejčastějším ekvivalentem gerundia ve zkoumaných právnických textech je přechodník přítomný (67x z 261 případů). Tento výsledek je velmi překvapivý, protože v teoretické části se autoři Veselá J. a kol. (2004: 30) zmiňují o tom, že gerundium se přechodníkem překládá jen zřídka – hovoří však o gerundiu v literárním jazyce. Adjektivizovaný přechodník na „-cí“ který uvádějí jako další možný způsob převodu gerundia, se v našich zkoumaných textech nevyskytl ani jednou.

Překlady gerundia prezentem byly zmíněny v teoretické části práce a vyskytly se poměrně často i v EUR-Lexu. Celkově tvoří jednu z významnějších kategorií (28 nalezených ekvivalentů). Naproti tomu překlad gerundia budoucím časem, který se vyskytl v EUR-Lexu 14x, nebyl v teoretické části vůbec uveden.

Príslovečné určení, jak jsme se přesvědčili, může být častým ekvivalentem gerundia (67 případů). Podle teoretické části jsme očekávali, se bude ve větě vyskytovat v podobě substantiva s předložkou. Ukázalo se však, že se v právnických textech vyskytuje spíše bez předložky. Stejně tak předložkové vazby, o kterých v teoretické části nebyla zmínka, se vyskytly v EUR-Lexu 32x.

Interpretace gerundia pomocí věty vedlejší, kterou jsme se zabývali v teoretické části, se v EUR-Lexu sice vyskytla, ale v mnohem menší míře než jsme očekávali. Nejčastěji se jednalo o větu přípustkovou, podmínkovou a způsobovou. Mnohem častější byl překlad gerundia větou souřadnou se spojkami „a“ nebo „příčemž“ (22 případů).

Mezi poslední významnější druhy překladů, které jsme vyhledali v EUR-Lexu, patří ještě překlad gerundia pomocí věty vztahné a překlad pomocí času minulého. Interpretace gerundia infinitivem se vyskytla v analyzovaných textech 1x.

Posledními druhy překladů, které jsme našli pouze při vyhledávání na portálu EUR-Lex, jsou překlady pomocí předložky „nad“ (*excediendo el límite = nad limit*), a také pomocí příslovečného určení nevyjádřeného podstatným jménem (*precisando las condiciones = včetně podmínek*).

Složené gerundium, o kterém jsme se zmínili v teoretické části práce, jsme v EUR-Lexu našli pouze jednou. Jak jsme předpokládali, bylo přeloženo videm dokonavým.

Zvláštní případ, kdy bylo gerundium při překladu do češtiny úplně vynecháno, se vyskytl v EUR-Lexu třikrát.

Pokud bychom srovnávali používání gerundia, uvedené v teoretické části práce, s prohledanými texty v EUR-Lexu, našli bychom také několik rozdílů. Například velká četnost užívání gerundií – jev, který je kritován Alcatrazem Varó a Huguesem (2002:108), nebyl v naší práci zjištěn ve velkém počtu. Jednalo se spíše o méně časté případy: */...comprando y vendiendo directa-mente (al contado y a plazo), o con arreglo a pactos de compra, prestando o tomando prestados valores./* V tomto případě jsou gerundia mezi sebou v poměru sučovacím nebo odporovacím. Příklad, kdy by se vyskytovala těsně za sebou bez spojky, nebyl v EUR-Lexu nalezen.

Tzv. „Gerundio del BOE“, neboli případy, kdy by se gerundium vyskytovalo ve funkci přídavného jména, nejsou podle našich výsledků pro texty práva EU příliš typické.

Résumé

La presente tesina con el título “Gerundio en los textos del derecho europeo y sus equivalentes checos” examina el uso del gerundio en el lenguaje profesional. Especialmente se concentra a la interpretación de esta invariable forma verbal. El objeto de la tesina fue incorporar y clasificar todas las funciones del gerundio en español especializado (parte teórica) y presentar las posibilidades de la traducción de sus sentidos en los textos administrativo – jurídicos (parte práctica). El trabajo se divide, entonces, en dos partes: en la teórica nos dedicamos, en primer lugar, al uso del gerundio en el lenguaje general y nos esforzamos en crear un sumario fundamental de todas las funciones del gerundio en el manifiesto hablado y escrito. Al principio analizamos la formación del gerundio y las diferencias entre su forma simple y compuesta. Seguidamente hablamos de la posición del gerundio en el enunciado y la posición de los pronombres reflejos y átonos. Señalamos que el gerundio puede desempeñar una amplia gama de funciones en la oración y puede sustituir varios miembros de la oración. Mencionamos ejemplos de los gerundios cuales coinciden de modo independiente y los cuales llevan términos adyacentes. Estos términos son determinaciones o especificaciones de su signo léxico. En la recapitulación general seguimos constatando que el gerundio puede expresar anterioridad o simultaneidad, lo que depende de su forma (simple o compuesta). En breve mencionamos verbos auxiliares que se unen con el gerundio y forman así llamados “perífrasis verbales”. En conclusión de la parte general nos consagramos a la diferencia entre el gerundio en la construcción absoluta y conjunta y señalamos los errores más frecuentes al uso del gerundio. Uno de los puntos más importantes es el capítulo que se dedica a la traducción del gerundio del español al checo en el que nos inspiramos primeramente en la obra de los autores Veselá Jana, Reska Jaroslav a Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*.

Después de la parte general sigue la parte orientada en el lenguaje especializado: administrativo – jurídico. Esta parte se dedica, sobre todo, al uso más frecuente del gerundio en el texto jurídico y también a las diferencias en su uso en el lenguaje común y profesional. Nos referimos en particular a los problemas más frecuentes al uso del

gerundio en el lenguaje jurídico, es decir, la acumulación del gerundio en la oración. Introducimos ejemplos del empleo abusivo del gerundio que puede ocasionar falta de claridad en el texto. Aclaremos el término “Gerundio del BOE” y hablamos de la discrepancia en el empleo del gerundio en los textos jurídicos y comunes, como es por ejemplo, el empleo del gerundio en lugar del presente de subjuntivo o empleo del gerundio en la función adjetiva. Al final de la parte teórica sigue una comparación general de todas las funciones del gerundio en varios tipos de textos.

En la parte mencionada nos inspiramos ante todo de las siguientes obras: Gómez Torrego, Leonardo: *Gramática didáctica del español*; Real Academia Española, *Esbozo de una nueva gramática de la lengua Española*; Domínguez, Pablo - Bazo, Plácido, *Claves del español*; Alarcos Llorach, Emilio : *Gramática de la lengua española*; Alcatraz Varó, E. – Hugues, Brian: *El español jurídico*; Fernández, Jesús, Fente Gómez, Rafael, Siles Artés, José: *Curso intensivo de español : gramática*; VERBA, Galyna & TIRADO Guzmán, Rafael (2005), *Curso de traducción jurídico- administrativa (ruso - espanol y espanol – ruso*; Veselá J: a kol. *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)* y Macíková, O. – Mlýnková, L.: *Obchodní španělština – Español Comercial*.

En la parte práctica, como el fuente mayor, utilizamos el portal EUR–Lex donde podemos encontrar los documentos del derecho europeo en 23 idiomas oficiales. Ahí buscamos los gerundios españoles y sus equivalentes checos. El objeto de esta parte fue encontrar lo más equivalentes posibles en los textos jurídicos. Éstos han sido categorizados según el modo de su interpretación. En el portal EUR-Lex podemos encontrar varios tipos de documentos. Para nuestro trabajo utilizamos, sin embargo, solamente el ámbito “Todos los tratados” y “Sentencias Tribunal de Justicia”. En total rebuscamos 34 documentos en los que el gerundio se presentó 260x.

Al principio de la parte práctica creamos una tabla sumaria en la que arreglamos todas las maneras de la interpretación del gerundio que mencionamos en la parte teórica. Estas categorías fueron fundamentales para todo el resto de nuestro trabajo. Los gerundios que encontramos, incorporamos en grupos según el tipo de su interpretación. Después de clasificar todos los equivalentes, hicimos una estadística en la forma de las tablas y los diagramas donde pudimos comparar abundancia de varias traducciones.

En conclusión de la parte práctica pusimos dos recapitulaciones. En la primera confrontamos los resultados de la búsqueda en el área “Todos los tratados“ con los resultados de el área “Sentencias Tribunal de Justicia”. A pesar de que todos los

documentos mencionados vienen de la esfera de textos jurídicos, hay perceptibles diferencias en lo que se refiere a la interpretación. Por ejemplo en el ámbito de los tratados, el gerundio fue traducido por medio de “přechodník” en el 33,5 % de todos los casos, de lo que no encontramos nada en el área de las sentencias.

En la última recapitulación confrontamos los resultados totales de la búsqueda en el portal EUR-Lex. Descubrimos algunas categorías nuevas cuales no han sido mencionadas en la parte teórica. Tampoco encontramos equivalentes para cada clase mencionada en la parte anterior. En general podemos decir que el gerundio se interpreta en los textos administrativo – jurídicos en la mayoría de los casos utilizando el complemento circunstancial expresado por el nombre sustantivo, “přechodník“, presente, frase preposicional, oración principal y el futuro.

Bibliografie:

- Alarcos Llorach, Emilio : *Gramática de la lengua española*. Madrid. Espasa Calpe, 2000. - 508 s.
- Alcatraz Varó, E. – Hugues, Brian: *El español jurídico*. Madrid. Ariel, 2002.
- Báez, V., Dubský, J., Králová, J.: *Moderní gramatika španělštiny*. Fraus, 1999
- Domínguez, Pablo - Bazo, Plácido: *Claves del español*, 1. ed. Madrid, Santillana, 1994. 208 s.;
- Fernández, Jesús, Fente Gómez, Rafael, Siles Artés, José: *Curso intensivo de español : gramática*. Madrid, Sociedad general española de librería, 1996.
- Gómez Torrego, Leonardo: *Gramática didáctica del español*. Madrid, Ediciones SM 1997.
- Králová, Jana a kol.: *?Fiesta! 2*, Fraus. Plzeň 2003;
- Králová Jana a kol.: *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň 1999
- Macíková, O. – Mlýnková, L.: *Obchodní španělština – Español Comercial*. Brno, CP Books, a.s., 2005.
- Matte Bon, Francisco: *Gramática Comunicativa del español. Tomo I, De la lengua a la idea*. Madrid : Edelsa, 2005. - xiv, 386 s
- Pavlíčková, Anita: *Gramática de la lengua española. Primera parte, Morfología y sintaxis de las partes de la oración*. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 1992. - 212 s.;
- Pavlíčková, Anita, *Gramática de la lengua española – segunda parte: sintaxis*. České Budějovice : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 1993. - 123 s.
- Real Academia Española, *Esbozo de una nueva gramática de la lengua Española*. Espasa – calpe, Madrid, 1991.;
- VERBA, Galyna & TIRADO Guzmán, Rafael: *Curso de traducción jurídico-administrativa (ruso - español y español - ruso)*. Madrid, Centro de lingüística aplicada Atenea. 2005
- Veselá Jana, Reska Jaroslav, Jašek David: *Čeština a španělština (srovnávání syntaktických struktur)*. Ostrava 2004

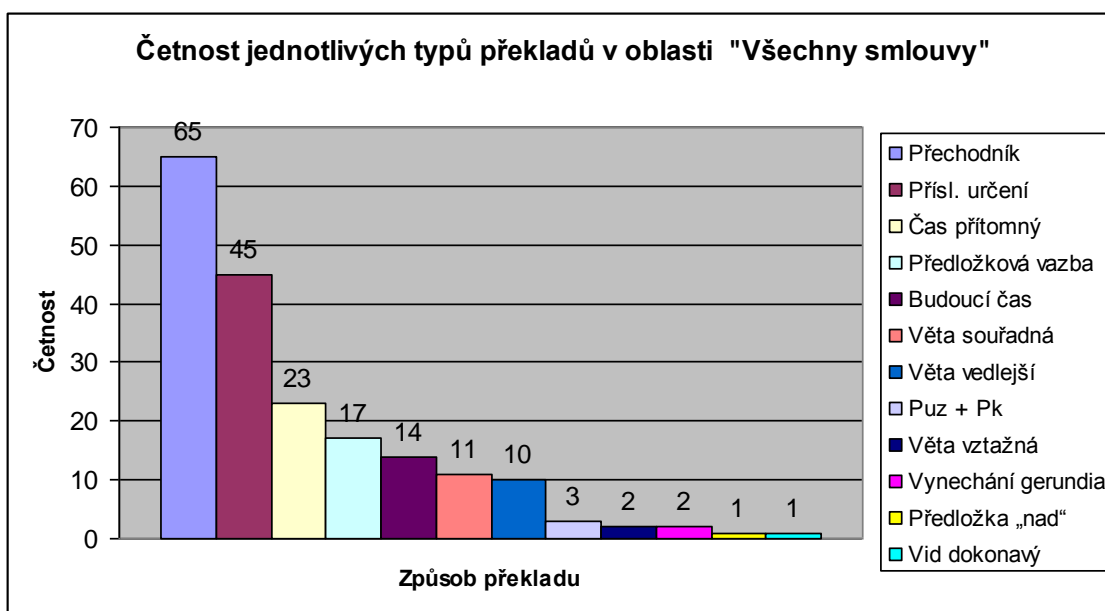
Internetové zdroje:

- de Miguel, Elena: *El texto jurídico – administrativo: análisis de una orden ministerial*. [online] Círculo de la lingüística aplicada a la comunicación. Departamento de Filología Española III, Facultad de Ciencias de la Información, Universidad Complutense de Madrid, 2000.
Dostupné z WWW: <http://www.ucm.es/info/circulo/no4/demiguel.htm>
- de Miguel, Elena: „*El gerundio*“ [online] Centro de información judicial (bez udání data).
Dostupné z WWW: <http://www.cij.gov.ar/adj/pdfs/ADJ-0.992066001243424644.pdf>
- EUR-Lex.europa.eu [online] aktualizováno 2010-05-18.
Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/>

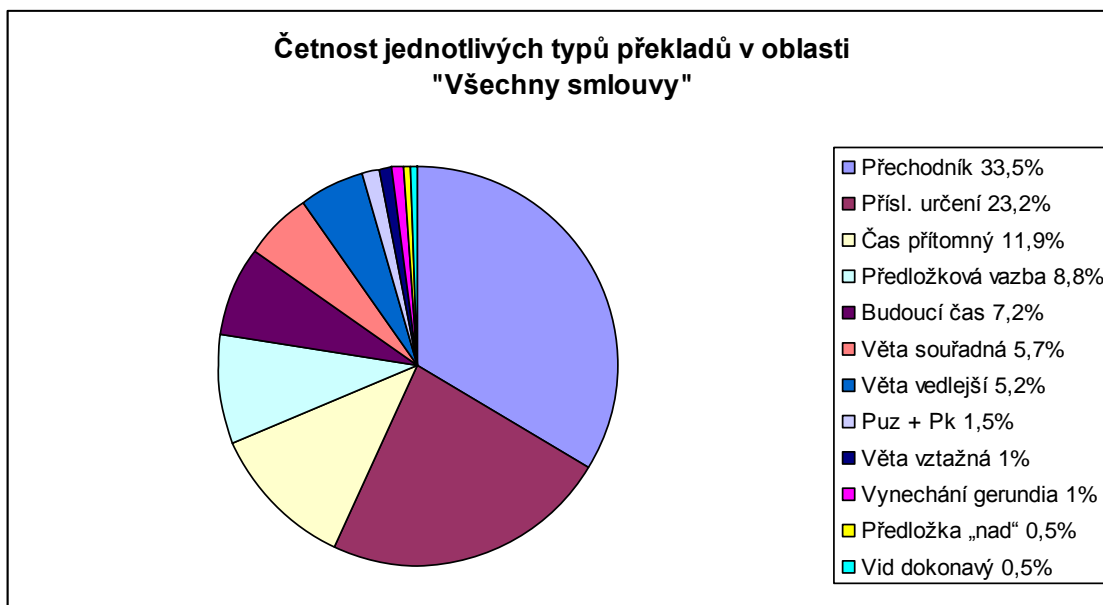
Přílohy

1. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti „Všechny smlouvy“
2. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti „Všechny smlouvy“ v procentech
3. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti „Rozsudky Soudního dvora“
4. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti „Rozsudky Soudního dvora“ v procentech
5. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti „Všechny smlouvy“ a „Rozsudky Soudního dvora“
6. Četnost jednotlivých typů překladů v oblasti „Všechny smlouvy“ a „Rozsudky Soudního dvora“ v procentech
7. Seznam prohledaných dokumentů z oblasti „Všechny smlouvy“
8. Seznam prohledaných dokumentů z oblasti „Rozsudky Soudního dvora“

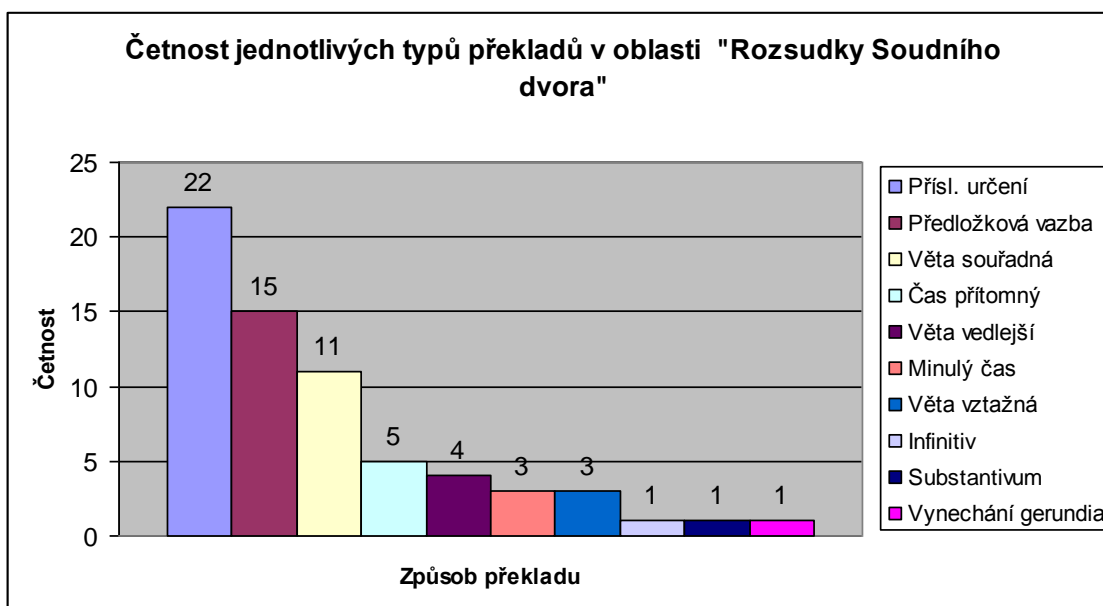
1.

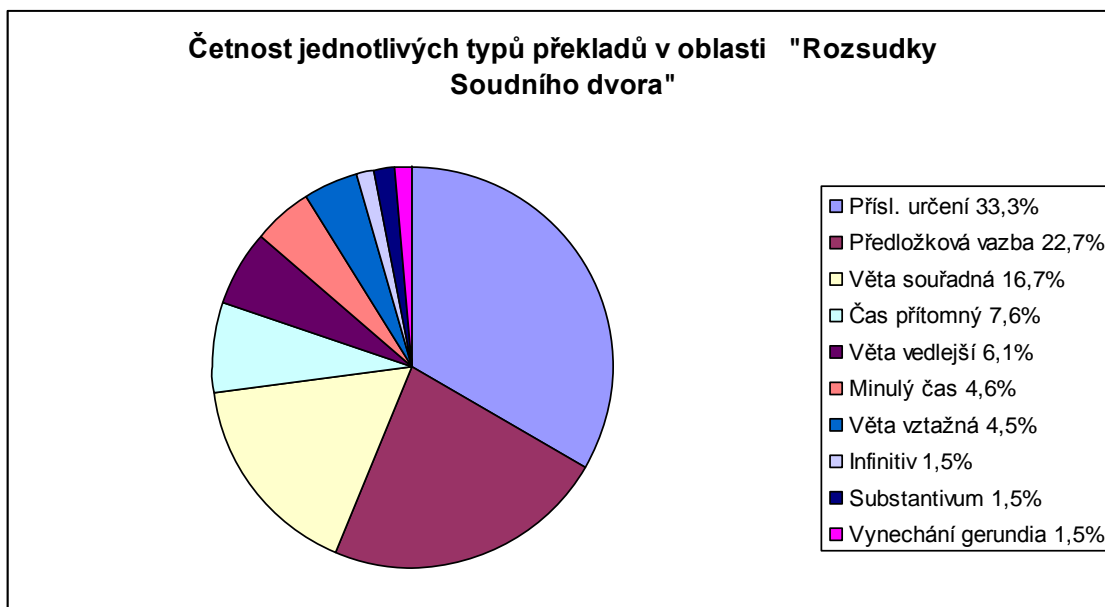
2.

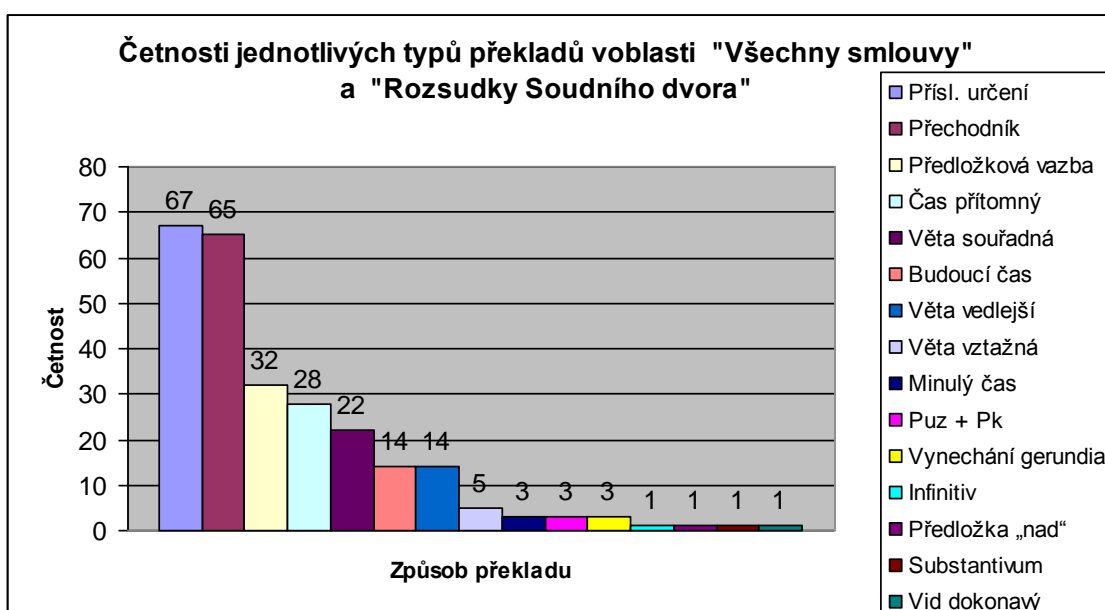
3.

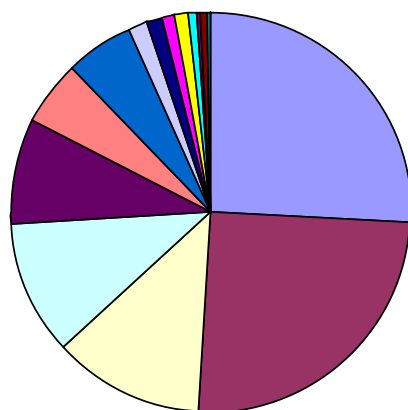
4.

5.

**Četnosti jednotlivých typů překladů v oblasti "Všechny smlouvy"
a "Rozsudky Soudního dvora"**

■ Přisl. určení	25,8%
■ Přechodník	25%
■ Předložková vazba	12,3%
■ Čas přítomný	10,8%
■ Věta souřadná	8,5%
■ Budoucí čas	5,4%
■ Věta vedlejší	5,4%
■ Věta vztahná	1,9%
■ Minulý čas	1,1%
■ Puz + Pk	1,1%
■ Vynechání gerundia	1,1%
■ Infinitiv	0,4%
■ Předložka „nad“	0,4%
■ Substantivum	0,4%
■ Vid dokonavý	0,4%

7.

Seznam prohledaných dokumentů z oblasti „Všechny smlouvy“

12003TN02/01/I	12006M/PRO/09
12004V/PRO/08	12006E/PRO/33
12004V/AFI/DCL/35	12006E/TXT
12005SP036	12004V/PRO/09
12006E/PRO/18	12006E248
12005SPN03/02	12005SAN09
12005SPN07/APP/A	12006E044
12005SAN06/10/B	12006M031
12004V/AFI/DCL/12	12006E192
12003TN02/18/B	12006M/PRO/09
12006M000	12006M/PRO/02
12006E/PRO/02	12006E044
12006M/PRO/05	12006M/PRO/05
12006M/PRO/08	12006E/PRO/34

8.

Seznam prohledaných dokumentů z oblasti „Rozsudky Soudního dvora“

62004J0494	62008J0470
62000J0465	62008J0586
62008J0343	62008J0345